

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖
□ ประชาธิปไตย – ไตรลักษณ์ □

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
รวม ๑๔ ข้อ ต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๖

(ภาพ - ได้รับความเอื้อเฟื้อจากหนังสือพิมพ์แนวหน้าแห่งยุคเดลินิวส์)

รัฐสภาสาร

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

Legislative Institutional Repository of Thailand

สำนักงาน อยู่ที่—
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
พระที่นั่งอนันตสมาคม
กรุงเทพมหานคร
โทร. ๘๑๕๒๕๐, ๘๑๒๑๑๐
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
— เจ้าของ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
เลขาธิการรัฐสภา
— ผู้อำนวยการ

พ. อ. สงวน คำวงษา
รองเลขาธิการรัฐสภา
— รองผู้อำนวยการ

นายอาสา ทรัพย์อนันต์
— บรรณาธิการ ผู้พิมพ์
และผู้โฆษณา

นายชลอ เอี่ยมวัน
— บรรณาธิการผู้ช่วย

น.ส. กอบกุล สุรานนท์
— ผู้จัดการ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
สี่แยกราชวิถี ถนนสามเสน กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย
- เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภา และอื่นๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

กำหนดออก

- เดือนละ ๑ ฉบับ

อัตรากำบำรุง

- ๖ เดือน ๓๕ บาท
- ปี ๖๐ บาท

การเงินและบอกรับ

- ส่งเงินล่วงหน้าในนามผู้จัดการที่สำนักงาน (เช็คไปรษณีย์หรือธนาคาร ไปรษณีย์จ่าย ป.ณ. กุสิต)

ส่งเรื่องบำรุง

- ส่งบรรณาธิการ หรือบรรณาธิการผู้ช่วย ที่สำนักงาน

LI RT

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ประชาธิปไตย – ไตรลักษณ์		เผด็จ จิราภรณ์	๙
การรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจในทวีปยุโรป		ศจ. บุญชนะ อัครถาวร	๑๒
สงครามตะวันออกกลาง		ส.สภา	๒๒
งานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ			
– บันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ครั้งที่ ๓๓ (๑ พ.ย. ๒๕๖๖)		๒๗
	ครั้งที่ ๓๔ (๑๕ พ.ย. ๒๕๖๖)		๒๙
การประชุมคณะรัฐมนตรี			
– การประชุม	วันที่ ๖ พ.ย. ๒๕๖๖		๓๔
	๑๓ พ.ย. ๒๕๖๖		๓๖
การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ			
– การประชุม	ครั้งที่ ๒		๔๐
	” ๓		๔๑
	” ๔		๔๓
	” ๕		๔๔
	” ๖		๔๕
	” ๗		๔๗
ข่าวในพระราชสำนัก			
เหตุการณ์ในรอบเดือน	ในประเทศ		๕๗
	ต่างประเทศ		๗๗

LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

แจ้งความ – โฆษณา

สุราแม่โขง	๖
การไฟฟ้านครหลวง	๗
บริษัทพระนครก่อสร้าง จำกัด	๘
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	๘๑
ธนาคารออมสิน	๘๒
เบียร์ไทยตราสิงห์	๘๓
น้ำมันเอสโซ่	๘๔
โรงงานยาสูบ	

ปกหลังค้ำนอก

บรรณคดีกรมหลวง

รัฐสภาสารฉบับประจำพฤศจิกายน ศกนี้ เป็นฉบับสุดท้ายของปีหนังสือที่ ๒๑ หรืออีกนัยหนึ่ง วารสารนี้ได้ออกเผยแพร่มาครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ และจะย่างเข้าเป็นปีที่ ๒๒ ตลอดระยะเวลา ๑ ปีเต็มที่ผ่านมา นอกจากคณะผู้จัดทำได้ปรับปรุงเนื้อหาสาระ และรูปเล่มเพื่อให้แพร่หลายไปยังท่านผู้อ่านโดยทั่วไปแล้ว ยังได้รับความสนับสนุนจากท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่ายที่ได้กรุณาส่งบทความ ข้อเขียนทั้งในทางวิชาการและประสบการณ์มาบำรุงเป็นประจำ ซึ่งทำให้วารสารนี้มีคุณค่าที่น่าอ่านยิ่งขึ้น

นอกจากผู้มีอุปการคุณที่กล่าวแล้ว ยังได้รับความเอื้อเฟื้อจากองค์การบริษัท ห้างร้านที่ได้กรุณาลงแจ้งความในวารสารนี้ตลอดมาอีกโศกหนึ่งด้วย

ในนามของคณะผู้จัดทำวารสารนี้ ขอขอบพระคุณท่านผู้มีอุปการคุณเป็นอย่างยิ่ง ไว้ ณ โอกาสนี้

♦ สุราราชไทย
THAI'S FINEST WHISKY

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

เครื่องปรับอากาศ **DUNHAM-BUSH**

ผลิตภัณฑ์จากสหรัฐอเมริกา

มีทุกแบบทุกชนิด ตั้งแต่ขนาด ๒ ตัน จนถึงขนาด
๔๐๐ ตัน เหมาะสำหรับโรงแรม — โรงภาพยนตร์
— อาคารพาณิชย์ แฟลต ฯลฯ

ประสิทธิภาพสูง เดินเงียบ ใช้ง่าย กินไฟน้อย
บำรุงรักษาสะดวก ราคาเยา บริการดี

ลิฟท์ SCHINDLER

ผลิตภัณฑ์จาก สวิตเซอร์แลนด์

มีให้เลือกทุกแบบทุกขนาด มีทั้งชนิดโดยสารและชนิดบรรทุก
ของ คุณภาพเยี่ยม—ราคาเยา—อะไหล่พร้อม—บริการตลอด
๒๔ ชั่วโมง

ฝ่ายบริการผู้ใช้ไฟ การไฟฟ้านครหลวง
แผนกขาย โทร. ๒๑๒๘๗๒, ๒๑๒๑๑๑—๒๐,—๒๑๒๑๒๑—๓๐
ต้อ ๓๕๑ ๓๕๓

แผนกบริการ โทร. ๔๙๖๙๐ ๔๙๙๒๐ ๔๗๐๓๑—๘ ต้อ ๒๗ ๒๘

LI RT

บริษัทพระนครก่อสร้าง จำกัด

รับเหมาก่อสร้างทั่วไป

โดยมี วิศวกรและสถาปนิก ประจำบริษัท

๒๓/๘ ถนนสุขุมวิท พระนคร

โทร. ๙๓๒๑๑๑-๕

นายสมศักดิ์ วนาสวัสดิ์

กรรมการผู้จัดการ

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ประชาธิปไตย – ไตรลักษณ์

เผด็จ จิราภรณ์^(๑)

เหตุการณ์สืบสี่ทูลนำพินิจ
เดินขบวนเรียกร้องสิ่งต้องการ
ต้องเสียเลือดเสียเนื้อเหลืออนาถ
เดชพระบารมีที่ปรากฏ
ชัยชนะของปวงราษฎรไม่คาดคิด
เพราะร่วมรักสามัคคีมีเสียมกลาง
สิทธิเสรีภาพอ้อมอาบอยู่
เป็นประชาธิปไตยค่ายเสรี
ได้เลือกตั้งผู้แทนแทนปวงชน
อำนาจเผด็จการผ่านพ้นไป
นิสิตนักศึกษาหามาให้
ปกครองประชาธิปไตยให้ยืนนาน

เหล่านิสิตนักศึกษาล้วนกล้าหาญ
ถูกต่อต้านปรามปราบไม่ละลด
คนในชาติวิปโยคโศกสลก
สิ่งที่คิดก็แพ้พ่ายหลบสูญกาย
เยาว์ชนตัวเล็กนิดพิชเหลือหลาย
ยอมถวายชีวิตเป็นชาติพลี
จะเพื่องฟูได้รัฐธรรมนูญศรี
การเมืองดีขึ้นชมภิมยใจ
กิจมีดมจะสว่างกระจ่างใส
ประชาไทยแซ่ช่องสาธุการ
หวังผู้ใหญ่จะรักษาอย่าร้างงาน
ปฏิวัติรัฐประหารคงสูญพันธุ์

๒

หนึ่งประชาธิปไตยมีสามอย่าง
“การเมือง” “เศรษฐกิจ” “สังคม” นัย
เป็น “ไตรลักษณ์” หลักชัยอยู่ในชาติ
ต้องร่วมกันพัฒนาพาปรองคอง

ไม่อำพรางหลักวิชาท่านว่าไว้
ชาติประชาธิปไตยใครไฉ่ป้อง
หากจะขาดอย่างใดไม่สนอง
ซึ่งเป็นของมิใช่จ่ายคงใจเรา

(๑) อดีตสมาชิกสภาผู้แทน และอดีตสมาชิกวุฒิสภา

LI RT

หนึ่ง “การเมือง” เบื้องไกลเราได้แน่	เพียงรอแค่แก่เขื่อนไม่อัปเจ้า
แต่ “เศรษฐกิจ” “สังคม” นั้นไม่เบา	หนักหลายเท่าที่จะได้สมใจนึก
รัฐก็จนคนก็ยากลำบากเหลือ	กู้เงินเขาเป็นเบือไม่รู้สึก
พัฒนาตามแผนแค่นั้นก็คึก	สะกุกก็กเบ้าหมายหลายไป
คนรวยยิ่งสวยเพราะรวยมาก	ส่วนคนยากยากยิ่งจริงหรือไม่
เศรษฐกิจการกำเป็นของใคร	ไทยส่วนใหญ่จนยากอ้าปากเหลือว
กระทบถึงสังคมแทบล้มราบ	หันทำบวปค่าครองชีพบีบหน้าเขียว
คอร์ปชั่นปล้นสคมภักทรมาจริงเจียว	อบายมุขโคย:เขียวมีหัวเมือง

๓

อันใครลักษณะข้างต้นควรคำนึง	อย่างพินิจสำคัญจริงยิ่งศึกษา
“เศรษฐกิจ” เป็นรากฐานตามตำรา	“การเมือง” มา “สังคม” ตามลามถึงกัน
หากยากจนคนแค่นแสนสาหัส	ปากท้องกักตุนต้องตีรับสร้างสรรค์
หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเป็นพัลวัน	จิตใจนั้นไม่ว่างคิดถึงสิทธิ์คน
“การเมือง” ที่แจ่มใสจะแลดับ	เผด็จการจะหวนกลับมาอีกหน
“สังคม” บ่วนปั่นพลันยากจน	ชาติของตนต้องย่ำเท้าก้าวแกน ๆ
ต้องรีบแก้เศรษฐกิจนิमितพร้อม	มารายล้อมประชาธิปไตยที่หวงแหน
ชนส่วนใหญ่ให้ร่ำรวยช่วยทดแทน	ที่ยากแค้นอับจนให้พ้นไป
“เศรษฐกิจเสรี” ไม่ดีแน่	ที่เหมาะสมแก่ควรเป็นเช่นไหน
โดยสภาพนำคิดด้านจิตใจ	สังคมนิยมไทยคงไปได้มิใช่หรือ
“ในหลวง” ทรงวางไว้ใฝ่ปลูกฝัง	รัฐควรรับฟังและยึดถือ
ไทยผลิตไทยค้าแรงกระพือ	แนวนั้นคือ “สหกรณ์” ช่วยผ่อนคล่าย

๔

“ประชาธิปไตยครบไตรลักษณ์”
มิใช่มีส่วนน้อยก้อยกลางกลาง

แม้ประชาธิปไตยมีหลายอย่าง
อาจเหมาะสมแต่ละชาติวกเวียนไป

ประชาธิปไตย “การเมือง” เรื่องเราจัด
เพราะพระองค์ทรงทศพิธราชธรรม

นโยบาย “เศรษฐกิจ” ควรวัดถือ
“สหกรณ์” นั้นหนาประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย “สังคม” ภิรมย์รัก
ยึดกรรมที่เว้นกรรมชั่วไม่ปรวนแปร

ขอวอนรัฐบาลผ่านทวยราษฎร์
“วันมหาวิปโยค” ที่ผ่านไป

ผลย่อมจักสู่ไทยส่วนใหญ่หลวง
ราษฎร์ทั้งปวงจะสุขได้อย่างไร
หลายชาติอ้างว่าเป็นเลิศทันสมัย
ของเราไทยเราต้องสร้างร่วมมือกัน

พระมหากษัตริย์เป็นประมุขราษฎร์สุขสันต์
ชาวไทยนั้นเกิดคุณจำรูญใจ

แนวนั้นคือสังคมนิยมไทย
ชนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ไร้โทษแท้

ต้องยึดหลักพุทธศาสน์สมมาคเน
เมตตาแม่เลิศล้ำค่าจุนไทย

เป้าหมายของชาติชนนแก้ไข
มีความหมายให้ระลึกนึกปรับปรุง.

การรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจในทวีปยุโรป

ศจ. บุญชนะ อัครากร^(๑)

๓. เหตุผลที่จะทำให้เกิดการรวมยุโรปให้เป็นสหรัษฎยุโรปหรือสหพันธรัษฎยุโรปต่อไปในอนาคต

ยุโรปซึ่งได้รับความเสียหายอย่างหนักมา ทั้งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ และที่ ๒ มาแล้ว นั้น ขณะนี้ได้เริ่มเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยผลแห่งการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปขึ้น และประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปนี้ก็ได้ออกไปโดยได้รับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีก ๓ ประเทศ ซึ่งได้แก่ อังกฤษ ไอร์แลนด์ และเดนมาร์ก ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๗๓ เป็นต้นไป และยังเป็นทีที่คาดว่าประเทศอื่น ๆ ในยุโรปตะวันตกและยุโรปใต้ก็จะค่อย ๆ ทอยยกกันเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมต่อไปตามลำดับ จนในที่สุดจะมีการรวมตัวกันเข้าเป็นสหรัษฎยุโรป (United State of Europe) หรือ สหพันธรัษฎยุโรป (European Confederation) ต่อไปในอนาคต

หากยุโรปตะวันตกสามารถรวมกันได้ตามที่ได้มีการคาดหมายกันโดยทั่ว ๆ ไปในขณะนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ยุโรปตะวันตกจะมีโอกาสอย่างมากที่จะเพิ่มพลังและอิทธิพลใหม่ที่เหนือกว่าสหภาพโซเวียตเสียอีก และจะกลายเป็นมหาอำนาจชั้นยอดของโลก จะเป็นรองก็แค่สหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวเท่านั้น ยิ่งกว่านั้น เมื่อเวลาได้ล่วงเลยไป ยุโรปที่รวมกันนี้อาจกวาดทันสหรัฐก็เป็นได้ พลังของยุโรปใหม่นี้ นอกจากจะเป็นพลังของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอันยิ่งใหญ่แล้วยังจะเป็นพลังของคว่ำดวงคูลย์อำนาจเพื่อสันติภาพของโลกอีกด้วย

ถ้าจะมองคู่กันประชากรอย่างเดี่ยว ก็จะได้เห็นว่าในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป ซึ่งประกอบด้วย เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก เยอรมนี และฝรั่งเศส มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๕๐ ล้านคน ประชากรของประเทศที่ได้เข้าเป็นสมาชิกใหม่ของ

(๑) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

LIART

ประชาคม ๓ ประเทศ ซึ่งได้แก่ อังกฤษ เดนมาร์ก และสาธารณรัฐไอร์แลนด์มีประมาณ ๖๓ ล้านคน ประชากรของประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ซึ่งคาดว่า จะเข้าร่วมกลุ่มด้วยภายหลัง ซึ่งได้แก่ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย โปรตุเกส สเปน กรีซ และ เคนนี มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๑๐ ล้านคน ฉะนั้น หากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันได้แล้ว จะมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๗๐ ล้านคนซึ่งในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า หากสามารถรวมกันได้ประเทศเหล่านี้จะมีประชากรรวมทั้งสิ้น ไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ ล้านคน มากกว่าพลเมืองของสหภาพโซเวียต ซึ่งคงจะมีไม่เกิน ๒๕๐ ล้านคน และสหรัฐอเมริกา ๒๕๐ ล้านคน ในเวลาเดียวกัน

สำหรับเหตุผลที่จะทำให้เกิดการรวมยุโรปขึ้นนั้น อาจวิเคราะห์ได้จากเหตุผลที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลทางความมั่นคงปลอดภัย

เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใหม่ ๆ มีผู้คิดว่า การร่วมใจร่วมใจของยุโรปเป็นเรื่องฝันหวาน (Utopian) แต่บัดนี้การณ์กลับปรากฏว่า ความคิดในเรื่องการร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตก เป็นสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้อย่างยิ่ง การทำสงครามกันอีกเสียเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก การทำสงครามในยุคนี้นิยมหมายถึงการทำลายล้างอย่างใหญ่หลวง เพราะความก้าวหน้าของอาวุธนิวเคลียร์ ฉะนั้น การขยายตัวของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป โดยการขยายสมาชิกภาพครอบคลุมยุโรปตะวันตกทั้งหมด ย่อมเท่ากับเป็นการสร้างคุณประโยชน์ของมนุษยชาติของโลก ให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น การยอมรับอังกฤษเข้าเป็นสมาชิก จะทำให้กลุ่มประเทศสะแกนดิเนเวียเข้าเป็นสมาชิกได้สะดวกขึ้น และย่อมจะทำให้ความหวังของกลุ่มผู้สร้างคุณประโยชน์ของมนุษยชาติภาพเป็นจริงยิ่งขึ้น

ขณะนี้สหรัฐมีกำลังทหารอยู่ในยุโรปตะวันตกประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน กำลังบางส่วน ของสหรัฐจะถูกถอนออกไปภายในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า เพื่อให้ยุโรปตะวันตกใช้ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมาป้องกันตนเองบ้าง ปัญหาที่ควรพิจารณาอีกคือ ยุโรปจะสามารถป้องกันตนเองในการต่อต้านการรุกรานของกลุ่มยุโรปตะวันออกได้หรือไม่ ซึ่งย่อมอาจพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปมีพลเมืองรวมทั้งสิ้น ๒๕๐ ล้านคนและมีผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๖๐๐ พันล้านเหรียญอเมริกัน น่าจะสามารถรับภาระในการป้องกันตนเองได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในเมื่อพิจารณาว่าสหภาพ

โซเวียตก็มีจำนวนพลเมืองที่ใกล้เคียงกัน แต่ผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีมูลค่าเพียงประมาณ ๓๐๐ พันล้านเหรียญ ถึงแม้ปัจจุบันนี้สหภาพโซเวียตจะมีค่าที่ถูกลงกว่าแต่ก่อน แต่การใช้กำลังแสนยานุภาพกับซังการ์และเซโกสโตวะเกียเพื่อป้องกันมิให้ประเทศทั้งสองแตกคอกออกไป ทำให้ไม่แน่ใจในท่าทีของสหภาพโซเวียตได้เลย นอกจากนี้ ในปัจจุบันโซเวียตได้ใช้จ่ายเงินด้านการทหารถึงปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ ในขณะที่อังกฤษและประเทศในประชาคมใช้จ่ายเพื่อการนี้ก็รวมกันเพียง ๒๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์

อย่างไรก็ตาม ยุโรปอาจกำหนดโซเวียตได้ด้วยการใช้จ่ายงบประมาณด้านการป้องกันที่มีจำกัดนี้โดยมีประสิทธิภาพ ด้วยการร่วมมือกันพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตอาวุธทันสมัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายขอบเขตความร่วมมือกัน ด้วยการรวมตลาดของแต่ละประเทศให้เข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้มีตลาดใหญ่พอสำหรับการก่อสร้างโรงงานผลิตอาวุธที่ก้าวหน้าที่สุด และมีขนาดใหญ่พอตามความเหมาะสมในแง่เศรษฐกิจ ซึ่งยุโรปตะวันตกจะทำได้ไม่ยากนัก เพราะความรู้ทางเทคโนโลยีมีอยู่พร้อมแล้ว ยิ่งชาติที่แต่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปตะวันตกทั้งหมดในการผลิตและการจำหน่ายเท่านั้น

๒. เหตุผลทางเศรษฐกิจ

ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา อัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศในประชาคม ปรากฏว่าสูงกว่าประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวของกลุ่มประเทศประชาคม สูงขึ้นระหว่าง ๓.๗% ต่อปี (อัตราเฉลี่ยของประเทศเนเธอร์แลนด์) และ ๔.๘% ต่อปี (อัตราเฉลี่ยของประเทศอิตาลี) อัตราความก้าวหน้าของกลุ่มประเทศประชาคมนอกจากจะอยู่ในระดับสูงแล้ว ยังปรากฏว่าอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ย่อมถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์อันเนื่องมาจากการยึดแนวนโยบายเศรษฐกิจร่วมกัน การที่ประเทศหนึ่งจะมีอัตราความก้าวหน้าต่ำกว่าอีกประเทศหนึ่งมาก ๆ จึงเป็นไปได้ยาก นอกจากว่าพื้นฐานทางอุตสาหกรรมของประเทศหนึ่งจะต่ำกว่าและล่าสมัยกว่าอีกประเทศหนึ่งอย่างมาก ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าการที่ประเทศอังกฤษมีอัตราความก้าวหน้าต่ำกว่าประเทศกลุ่มประชาคมในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วมาอย่างมากนั้น มิใช่เพราะอังกฤษทำต้อยทางด้านอุตสาหกรรม แต่เป็นเพราะเหตุผลที่ว่าอังกฤษมิได้รับประโยชน์จาก “การประหยัดอันเนื่องมาจากขนาดของการผลิต” (Economic of Scale) เท่าที่ควร ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า การมีตลาดกว้างขวางนั้นเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการสนับสนุนให้เกิดการผลิตเป็นจำนวนมาก (mass production)

นอกจากนี้ ยังมีผู้ประมาณว่าผลได้ที่อังกฤษจะได้รับจากการเข้าร่วมประชาคมนั้นมีมากกว่าผลเสียมากมายนัก กล่าวคือ สมมุติว่า อังกฤษมีอัตราการความก้าวหน้าในการที่ได้เข้าร่วมในประชาคมเพิ่มขึ้นเพียง ๐.๕% ต่อปี ก็จะทำให้อังกฤษมีรายได้เพิ่มขึ้นถึง ๑,๑๐๐ ล้านดอลลาร์ต่อปีภายในระยะ ๕ ปี และอาจเพิ่มขึ้นถึง ๒,๗๐๐ ล้านดอลลาร์ต่อปี ภายในระยะ ๑๐ ปี ซึ่งจะลบล้างความเสียเปรียบอันเนื่องมาแต่นโยบายเกษตรของประชาคม ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นจำนวนไม่ถึง ๖๕๐ ล้านดอลลาร์ต่อปี ซึ่งอังกฤษจะต้องจ่ายเข้ากองทุนของประชาคมเพื่ออุดหนุนการเกษตรของประชาคม

ที่กล่าวมานี้ว่าเป็นเหตุผลสนับสนุนให้อังกฤษใช้ความพยายามเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคม และย่อมไม่เป็นปัญหาเลยว่า ประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ จะมีความรู้สึกกังวลด้วย

ต่อไปลองหันมาพิจารณาว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จะกระตุ้นเตือนให้กลุ่มประเทศประชาคม จำต้องพิจารณารับสมาชิกใหม่จากประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ที่ยังมีระดับความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมน้อยกว่าตนได้อย่างไร และความสำเร็จในอัตราการความก้าวหน้าอย่างสูงในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วมา จะสามารถคงระดับต่อไปอีก ๑๐ หรือ ๒๐ ปี ข้างหน้าได้หรือไม่

ปัจจุบันกลุ่มประเทศประชาคมน่าจะตระหนักดีว่าตนคงไม่อาจได้รับความชื่นชมกับอัตราการความก้าวหน้าสูง ๆ อย่างที่เป็นมาใน ๑๐ ปีก่อน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการ เป็นที่น่าท้อใจให้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของเขตของตลาดทำให้ตนไม่สามารถขยายปริมาณการผลิตได้มากนัก ศักยภาพทางเศรษฐกิจ (economic potential) ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายอัตราการความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของตน ย่อมจะน้อยกว่าศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ที่มีระดับความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมน้อยกว่า และมีค่าแรงถูกกว่า นอกจากนี้ ยังเนื่องมาจากความล้าสมัยทางเทคโนโลยี (Technological obsolescence) ซึ่งหมายความว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงขยายการผลิตจากโรงงานหรือปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ได้ถูกใช้ในการผลิตมานับสิบปีนั้น ย่อมจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าการเริ่มต้นการผลิตจากโรงงานใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะตั้งขึ้นในประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ

ทางออกที่พอจะมองเห็นได้ในขณะนี้ ก็คือการขยายสมาชิกภาพของประชาคมรวบรวมเอาอาณาเขตและประชากรของประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ที่ยังต้องความเจริญกว่าเข้ามา เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งประเทศในประชาคมเศรษฐกิจมีอยู่แล้วให้ได้ประสิทธิผลอย่างเต็มที่

๓. เหตุผลทางการเมือง

เนื่องจากเป็นที่ตระหนักชัดว่า สงครามครั้งต่อไปหากจะเกิดขึ้นอีก ย่อมหมายถึงการทำลายล้างอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดเช่นสงครามครั้งก่อน ๆ ผู้ที่ตระหนักถึงความจริงอันนี้ได้หาทางสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในแนวนโยบายทางการเมืองขึ้นในยุโรปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างกลุ่มผู้รักษาสันติภาพของโลกขึ้น โดยพยายามลบล้างความเป็นศัตรูทางประวัติศาสตร์ระหว่าง ๒ มหาอำนาจบนแผ่นดินใหญ่ยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส และเยอรมัน อังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองขาดความกะตือรือร้นและได้ละโอกาสที่จะเป็นผู้นำในการสร้างกลุ่มการเมืองของยุโรปขึ้นใหม่ หน้าที่อันนี้จึงตกแก่ฝรั่งเศส นาย Jean Monnet หัวหน้าวางแผนทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส ในระยะ ค.ศ. ๑๙๕๐ ได้เสนอแผนการขั้นแรกในการรวมยุโรปขึ้น นั่นคือการจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรปขึ้นมา ฝรั่งเศสสามารถดึงเยอรมัน อิตาลี และประเทศในกลุ่ม Benelux เข้ามาร่วมในประชาคมได้สำเร็จ ประชาคมดังกล่าวนี้เองได้ขยายตัวมาเป็นประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปในระยะต่อมา ในการนี้ นาย Monnet และผู้ริเริ่มคนอื่น ๆ ได้เสนอความคิดในการก่อตั้งสถาบันต่าง ๆ อันเป็นเครื่องหมายแห่งการจัดตั้งสหรัฐยุโรปขึ้นต่อไป ซึ่งประกอบด้วย European Commission, Council of Ministers และ European Parliament

การรวมกลุ่มทางการเมือง ย่อมเป็นเงื่อนไขอันจะขาดเสียมิได้ในการที่จะให้บรรลุเป้าหมายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปตะวันตก เพราะเมื่อปราศจากการร่วมมือทางการเมืองแล้ว หากวันใดวันหนึ่งประเทศเหล่านั้นเกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ประโยชน์ที่เคยได้รับในทางเศรษฐกิจย่อมจะมลายสูญหายไปทันที และหากจะให้การรวมกลุ่มมีประสิทธิภาพ ยุโรปตะวันตกทั้งหมดจะต้องเข้าร่วมในประชาคม เพื่อสร้างแนวนโยบายทางการเมืองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และป้องกันผลกระทบกระเทือนซึ่งอาจเกิดขึ้นมีวันใดก็วันหนึ่ง

๔. อังกฤษกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรป

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ รัฐบาลอังกฤษได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมแห่งยุโรปอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก โดยยินยอมที่จะยึดถืออัตราภาษีศุลกากรของประชาคมที่เก็บแก่สินค้าวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมจากประเทศอื่น ๆ แต่มีข้อแม้ว่าประชาคมยินยอมให้อังกฤษรักษาพันธกรณีที่มีต่อกลุ่มประเทศเขตการค้าเสรี (EFTA) พันธกรณีที่มีต่อประเทศในเครือจักรภพ และผลประโยชน์ที่อังกฤษได้รับจากประเทศ เครือจักรภพในฐานะผู้ส่งออกวัตถุดิบ ตลอดจนนโยบายเกษตรอื่น ๆ ที่มีผลต่อระดับราคาสินค้าเกษตรในประเทศอังกฤษ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสในสมัยประธานาธิบดี เดอโกล เมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๓ จึงได้ปฏิเสธที่จะยอมรับอังกฤษ

เข้าเป็นสมาชิก โดยเห็นว่าอังกฤษตั้งข้อเรียกร้องจากประชาคมมากกว่าที่อังกฤษยอมสละให้แก่ประชาคม อังกฤษไม่เต็มใจที่จะยอมรับนโยบายตลาดร่วมสินค้าเกษตรของประชาคม เพราะต้องการรักษาโยบายการสนับสนุนทางการเงินแก่เกษตรกรของตน เพื่อมิให้ราคาอาหารในประเทศสูงเกินไป ในฐานะที่เป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมรายใหญ่ในยุโรป การที่อังกฤษได้รับประโยชน์ในรูปวัตถุดิบราคาถูกจากประเทศในเครือจักรภพและราคาอาหารที่ไม่สูงนัก ทำให้อังกฤษอยู่ในฐานะที่จะแข่งขันในด้านสินค้าอุตสาหกรรมกับประเทศประชาคมได้

นอกจากนี้ฝรั่งเศสสมัยเกอโกล ยังมีความเชื่ออยู่ว่าการที่อังกฤษยืนยันท่าทีของตนในการที่จะให้มีการรวมยุโรปในรูปเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) แทนที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายสหภาพเศรษฐกิจแห่งยุโรป (European Economic Union) นั้น จะทำให้ยุโรปอ่อนแอและเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรป

อังกฤษได้พยายามอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๙๖๗ ที่จะขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคม โดยมีท่าทีอ่อนโยนลงไปมาก เช่น เลิกยื่นกรานที่จะให้การปฏิบัติเป็นพิเศษต่อประเทศในเครือจักรภพ ยินยอมที่จะยึดถือตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ ของประชาคม ในเรื่องระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวเอง แต่บังเอิญขณะนั้นอังกฤษประสบความยุ่งยากเกี่ยวกับปัญหาเงินปอนด์สเตอร์ลิงของตน ก่อนที่จะมีการลดค่าลง จึงเป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้ฝรั่งเศสต่อต้านอย่างแข็งขันที่จะรับอังกฤษเข้ามาเป็นสมาชิก เพราะเห็นว่าอังกฤษยังไม่สามารถจัดการกับการเงินของตนให้เรียบร้อย

ในกลางปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ปัญหาการรับอังกฤษและประเทศอื่น ๆ อีก ๓ ประเทศได้แก่ เดนมาร์ก นอร์เว และไอร์แลนด์ เข้าเป็นสมาชิกของประชาคม ก็ได้รับการพิจารณากันอีกครั้งหนึ่ง บรรยากาสในการเจรจาครั้งนี้แจ่มใสขึ้นมาก เนื่องจากประธานาธิบดีของฝรั่งเศสคนใหม่ คือ นายยอร์ช ปอมปีดู ได้เลิกการใช้สิทธิ์วีโตและเปิดโอกาสให้มีการเจรจาอย่างกว้างขวาง ซึ่งในที่สุดอังกฤษก็ได้ประสบความสำเร็จในการเข้าร่วมเป็นภาคีของประชาคมร่วมกับเดนมาร์ก และไอร์แลนด์ (นอร์เวไม่ได้ให้สัตยาบันเนื่องจากการลงคะแนนเสียงประชามติส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการเข้าเป็นสมาชิก)

การที่อังกฤษได้ประสบความสำเร็จ โดยได้รับการต้อนรับจากประเทศภาคีทั้ง ๖ ของประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปครั้งนี้ ถือได้ว่า เป็นเรื่องของความเชื่อมั่นที่ประธานาธิบดีปอมปีดูมีต่อนายเอ็ดเวิร์ด ฮีธ นายกรัฐมนตรีอังกฤษอย่างเต็มที่ และทั้งเห็นว่าอังกฤษพร้อมแล้วที่จะเข้า

ไปรวมตัวอยู่กับทวีปยุโรปอย่างจะเป็นประโยชน์ต่อฝรั่งเศสและต่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของยุโรป การที่นายฮิตเลอร์ได้ไปพบและเจรจาทหารีอกับนายปอมปีดูก่อนหน้าการเจรจาเป็นทางการนับว่า เป็นคุณเจอนสำคัญที่ได้นำไปสู่ความสำเร็จของการเจรจา และการพบปะกันในครั้งนั้นได้ก่อให้เกิดความนับถือและเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน อันมีอิทธิพลโดยตรงต่อวิวัฒนาการของประชาคมที่ขยายตัวขึ้นนี้ และโดยเฉพาะต่อสัมพันธภาพระหว่างฝรั่งเศสกับอังกฤษ

นายปอมปีดูคงจะวิเคราะห์เห็นว่า เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ที่จะนำอังกฤษเข้ามาในประชาคมฯ อย่างไม่ทำให้ประชาคมฯ ต้องกลับกลายเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น และทั้งมิใช่แต่เพียงเพื่อธำรงรักษาโครงสร้างปัจจุบันของประชาคมฯ ไว้เท่านั้น แต่จะมีการก้าวรุดหน้าไปสู่สภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองได้ เหตุผลสำคัญนั้นมีอยู่ว่า ยุโรปตะวันตกจะต้องมีสัญลักษณ์ของตนเอง ถ้าจะมีบทบาทในกิจการของโลกได้ และยุโรปของภาคีเดิมทั้ง ๖ นั้น จะไม่สามารถมีบทบาทดังกล่าวนี้ได้ครบโดที่ยังไม่ได้ขยายตัวรวมอังกฤษเข้าไว้ด้วย

ฉะนั้น เมื่ออังกฤษเข้าร่วมอยู่ในประชาคมฯ แล้ว ประชาคมฯ ก็จะอยู่ในฐานะที่จะสร้างสัมพันธภาพขึ้นใหม่กับสหรัฐบนมูลฐานของการร่วมมือระหว่างอำนาจที่เท่าเทียมกัน เป็นที่มั่นใจกันว่า อังกฤษจะไม่เป็นหน้าม้าของสหรัฐในยุโรป ทั้งนายฮิตเลอร์และนายปอมปีดูเชื่อมั่นว่ายุโรปใหม่จำเป็นต้องบุกเบิกผลประโยชน์ของยุโรปเอง การเข้าร่วมของอังกฤษครั้งนี้ จึงเท่ากับเป็นการเพิ่มพลังและเปิดทางให้ไปสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ยิ่งขึ้น และไม่ควรถูกมองที่สงสัยเลยว่าอังกฤษนั้นมีความรู้สึกที่จริงใจต่อเรื่องนี้

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการขยายประชาคมเศรษฐกิจยุโรปจากภาคี ๖ ประเทศ เป็น ๘ ประเทศ

ผู้แทนสหราชอาณาจักร ที่ได้ไปร่วมพิธีลงนามในภาคยานุวัติสนธิสัญญา ได้แก่นายเอ็ดเวิร์ด ฮิต นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร ซึ่งหลังจากได้ลงนามในเอกสารดังกล่าวแล้วได้ปราศรัยต่อที่ประชุมมีความสำคัญว่า "จากความสำเร็จในการเจรจาเข้าร่วมในประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปครั้งนี้ เราไม่ควรกลัวเกรงที่จะคำนึงถึงมาตรการใหม่ ๆ เพื่อใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ คำว่ายุโรปนั้น มิใช่หมายถึงแต่ยุโรปตะวันตกเท่านั้น แต่คลุมถึงยุโรปตะวันออกด้วย และทางฝ่ายอังกฤษประสงค์ที่จะมีสัมพันธภาพที่ดียิ่งขึ้นกับรัฐเหล่านี้ ประชาคมเศรษฐกิจแห่งยุโรปจะต้องมีความแข็งแกร่งและเชื่อมั่นในตนเองและดำเนินงานเพื่อบรรเทาและขจัดความตึงเครียด

ระหว่างตะวันออกกับตะวันตก ทั้งควรตระหนักถึงผลประโยชน์ของมิตรประเทศและตื่นตัวต่อความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ในความเพียรพยายามของมนุษยชาติที่มุ่งไปสู่การมีมาตรฐานการครองชีพที่ดียิ่งขึ้น วิธีการลงนามในวันนั้นนับเป็นการสิ้นสุดของการแบ่งแยกที่ทำให้ยุโรปอ่อนเปลี้ยมาหลายศตวรรษและทั้งเป็นจุดกึ่งต้นของยุคใหม่ในการสร้างสรรค์ยุโรปที่ยิ่งใหญ่ขึ้นต่อไป”

การขยายสมาชิกภาพของประชาคม ฯ จาก ๖ เป็น ๙ ประเทศ ได้เพิ่มพลังทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองให้แก่ประชาคม ฯ เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากสถิติที่สำคัญ ๆ เปรียบเทียบระหว่างประชาคม ฯ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตและญี่ปุ่น

ค.ศ. ๑๙๗๐	ประชาคมยุโรป		สหรัฐอเมริกา	สหภาพโซเวียต	ญี่ปุ่น
	สมาชิก ๖ ประเทศ	สมาชิก ๙ ประเทศ			
พลเมือง (ล้านคน)	๑๘๙,๗	๒๕๐,๖	๒๐๕,๓	๒๔๔,๐	๑๐๓,๕
รายได้ประชาชาติ (จำนวนพันล้านเหรียญสหรัฐ)	๔๕๒,๘	๕๘๒,๗	๙๒๗.๖	๒๘๘	—
สินค้าเข้า (จำนวนเปอร์เซ็นต์ของโลก)	๓๐.๓	๔๑.๐	๑๓.๗	๔.๐	๖.๕
สินค้าออก (จำนวนเปอร์เซ็นต์ของโลก)	๓๑,๘	๔๑.๒	๑๕.๕	๕.๖	๖.๙
ผลผลิตเกี่ยวกับเหล็ก (จำนวนพันตัน)	๑๐๙,๑๙๑	๑๓๘,๙๔๓	๑๒๒,๑๒๐	๑๑๖,๐๐๐	๙๒,๗๓๒
ผลผลิตเกี่ยวกับรถยนต์ (จำนวนพันคัน)	๘,๐๒๙	๘,๖๗๐	๖,๕๕๐	๓๔๘	๓,๑๗๙
จำนวนเรือสินค้า (จำนวนพันตันกรอส)	๒๘,๖๕๖	๗๗,๓๑๗	๑๘,๔๖๓	๑๔,๘๓๒	๒๗,๐๐๔
จำนวนรถยนต์โดยสาร (จำนวนพันคัน)	๔๑,๘๒๗	๕๖,๐๐๙	๘๙,๘๖๑	๑,๗๐๐	๘,๗๗๙
เฉลี่ยต่อพันคน	๒๒๐	๒๑๘	๔๓๒	๗	๘๕
จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ (พันเครื่อง)	๔๐,๐๓๘	๕๘,๓๐๐	๘๑,๐๐๐	๓๐,๗๔๔	๒๑,๘๗๙
เฉลี่ยต่อพันคน	๒๑๖	๒๓๑	๓๙๙	๑๒๗	๒๑๕

นอกจากนั้น ปรากฏจากสถิติอื่นว่า เมื่อสิ้น ค.ศ. ๑๙๗๑ สมาชิกประชาคมยุโรปมีเงิน
ทุนสำรอง ๕๐.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นทองคำเสีย ๑๕ พันล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่
สหรัฐมีเงินทุนสำรอง ๑๓.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ และในจำนวนนี้เป็นทองคำเสีย ๑๑.๐๘ พัน
ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนญี่ปุ่นนั้นมีทุนสำรอง ๑๕.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นทองคำเสีย ๐.๗๔
พันล้านเหรียญสหรัฐ

จากสถิติข้อมูลดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าประชาคมยุโรปจะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นอีกใน
ด้านการค้าของโลก จากสถิติปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ปรากฏว่า มีปริมาณสินค้าขาเข้าถึง ๔๑.๐ เปอร์เซนต์
ของสินค้าขาเข้าของโลก และสินค้าขาออกก็มีปริมาณถึง ๔๑.๒ เปอร์เซนต์ของสินค้าขาออกของ
โลก แต่ปริมาณสินค้าขาเข้าและขาออกนี้ได้รวมจำนวนสินค้าขาเข้า-ออกระหว่างประเทศสมาชิก
ประชาคม ฯ ด้วยกันเข้าไว้ด้วย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในอนาคตอันใกล้นี้ประชาคมยุโรปจะมีพลังทางเศรษฐกิจการค้
การเงิน ทัดเทียมกับประเทศที่มีพลังทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และรัสเซีย
นอกจากนั้น จะมีบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศสำคัญยิ่ง ๆ ขึ้น ไปอีกด้วย

๖. ผลสะท้อนที่มีต่อประเทศไทยในการเข้าร่วมในประชาคม ฯ ของอังกฤษ

(๑) ด้านเศรษฐกิจ เมื่ออังกฤษเข้าร่วมในประชาคม ฯ โดยสมบูรณ์แล้ว ย่อมหมาย
ความว่า การให้สิทธิพิเศษในด้านพิกัดอัตราศุลกากรของอังกฤษแก่ประเทศในเครือจักรภพจะต้อง
สิ้นสุดลงเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประเทศเครือจักรภพที่ผลิตสินค้าอย่างเดียวกับประเทศไทยอยู่
ในฐานะที่ได้เปรียบกว่าประเทศไทยในตลาดอังกฤษตลอดมา ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
จากการปรับพิกัดอัตราศุลกากรของอังกฤษให้เข้ากับของตลาดร่วมต่อไปนั้น ย่อมจะทำให้ประเทศ
ไทยไม่อยู่ในฐานะเสียเปรียบประเทศในเครือจักรภพอีกต่อไปในการค้ากับตลาดอังกฤษ

นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงด้วยก็คือ เรื่องอิทธิพลของอังกฤษที่จะมีต่อ
การตัดสินใจของตลาดร่วมในภายภาคหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อประชาคม ฯ ซึ่งนับวันจะเป็น
พลังเศรษฐกิจและตลาดที่สำคัญของโลก หากอังกฤษจะอยู่ในฐานะที่จะจูงใจให้ประชาคม ฯ มี
แนวนโยบายการค้าที่เสรียิ่งขึ้นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาแล้ว ก็ย่อมจะมีประโยชน์ต่อประเทศ
ไทยบ้างไม่มากนักน้อย แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คืออำนาจซื้อของประชาคม ฯ จะเพิ่มขึ้นมากในอนาคต
อันเนื่องจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้ประเทศไทยได้มีโอกาสที่จะจำหน่าย
สินค้าไปยังตลาดร่วมได้มากยิ่งขึ้น

(๒) **คําถามการเมือง** สิ่งซึ่งรัฐบาลอังกฤษในปัจจุบันได้เน้นถึงการเข้าร่วมประชาคม ฯ ในครั้งนี้มีอยู่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การพูดถึงบทบาทที่ยิ่งใหญ่ยิ่งขึ้นของยุโรปในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของโลก นายกรัฐมนตรีอังกฤษ นายซิด ได้เน้นถึงความจำเป็นตามจุดประสงค์ที่กล่าวที่จะต้องมีการประสานนโยบายคําถามการเมืองระหว่างประเทศในหมู่ประชาคม ฯ ในภายภาคหน้า และคงที่ได้กล่าวมาแล้วว่า อังกฤษนับว่าอยู่ในฐานะเป็นประเทศนำในประชาคม ฯ ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อการจูงใจประชาคม ฯ ที่จะกำหนดแนวนโยบายและบทบาทที่ประชาคม ฯ จะดำเนินอย่างเป็นผลต่อปัญหาต่าง ๆ ของโลกได้ ปัจจุบันนี้ รัฐบาลอังกฤษยังคงสนใจในปัญหาความมั่นคงและเสถียรภาพของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังเห็นได้จากความร่วมมือทำความตกลง ๕ ประเทศ เพื่อป้องกันมาเลเซียและสิงคโปร์ และทั้งยังคงเป็นภาคี สปอ. ที่แข็งขันพอสมควร ส่วนทางประชาคม ฯ นั้นยังมีได้แสดงความสนใจในปัญหาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่าไรนัก เป็นที่ทราบกันแล้วว่าการผันแปรของสถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีผลสืบเนื่องมาจากการถอนตัวของสหรัฐ การเพิ่มความสนใจของโซเวียต และบทบาทใหม่ของจีนในเอเชีย รวมทั้งน้ำเสียงอันเริ่มจะเป็นกลุ่มก้อนของชาติในเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการก่อภาวะที่จำต้องมีคุณภาพทางพลังขึ้นใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อธำรงและส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค อันจะเป็นประโยชน์ต่อบรรดาหมาอำนาจเองในคําประกันความขัดแย้งที่อาจกลบกลายร้ายแรงและต่อสันติภาพของโลกด้วย ฉะนั้น ถ้าอังกฤษสามารถดึงพลังที่จะวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นพลังที่สำคัญของโลกอีกพลังหนึ่ง ได้มา มีแนวความคิดที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบในความมั่นคงของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคุณภาพแห่งอำนาจในบริเวณนี้ ก็ย่อมจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงของประเทศไทยด้วย

สงครามตะวันออกกลาง

ส. สภา

สงครามตะวันออกกลางครั้งที่สี่ ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปลายสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคมที่ผ่านมา นับว่าเป็นสงครามที่ถูกเตือนรุนแรงที่สุดเท่าที่ได้เคยเกิดขึ้นระหว่างอาหรับกับอิสราเอล เพียงช่วงเวลา ๑๔ วัน ความเสียหายของแต่ละฝ่ายก็มีอัตราสูงอย่างน่าสลดใจ ดังตัวเลขที่จะชี้ให้เห็นต่อไปนี้

อียิปต์ ทหารตายและบาดเจ็บ ๗,๐๐๐ คน เสียเครื่องบิน ๑๘๒ เครื่อง เสียรถถังและยานเกราะ ๗๔๐ คัน

ซีเรีย ทหารตายและบาดเจ็บ ๗,๓๐๐ คน เสียเครื่องบิน ๑๖๕ เครื่อง เสียรถถังและยานเกราะ ๘๖๐ คัน

อิรัก ทหารตายและบาดเจ็บ ๓๘๐ คน เสียเครื่องบิน ๒๑ เครื่อง เสียรถถังและยานเกราะ ๑๒๕ คัน

จอร์แดน ทหารตายและบาดเจ็บ ๔๐ คน เสียรถถังและยานเกราะ ๒๐ คัน

อิสราเอล ทหารตายและบาดเจ็บ ๓,๕๐๐ คน เสียเครื่องบิน ๑๒๐ เครื่อง เสียรถถังและยานเกราะ ๘๑๐ คัน

ในระยะเพียง ๒ สัปดาห์ ความเสียหายของทั้งสองฝ่ายก็เป็นไปถึงขนาดนี้แล้ว แสดงว่าอำนาจทำลายของอาวุธที่ใช้ในการประหัตประหารกันนั้น ถึงแม้จะไม่นำชนพองสยองเกล้าเท่าอาวุธนิวเคลียร์ ก็ร้ายแรงน่าตกใจยิ่งนัก ถ้าสงครามคราวนี้ยืดเยื้อต่อไปเป็นแรม

เดือนแรมปี ความสูญเสียชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินจะทวีมากขึ้นเป็นประวัติการณ์มากกว่าสงครามครั้งใด ๆ เมื่อคิดเทียบตามส่วนข้อที่น่าสลดใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ สงครามตะวันออกกลางแต่ละครั้งนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ผลของมันก็ทำให้โอกาสที่คู่พิพาทจะเจรจา

LIART

ตกลงกันโดยสันติวิธีห่างไกลออกไปอีก แปลว่า ชีวิตและทรัพย์สินที่ต้องสูญเสียไปทั้บดินแดนพิพาทปัญหาปาเลสไตน์นั้น แทนที่จะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันง่ายขึ้น ดูเหมือนกลับทำให้แต่ละฝ่ายหันหลังให้กันมากขึ้นอีกเสียด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า สงครามไม่ช่วยแก้ไขให้สถานการณ์ดีขึ้น แต่กลับทำให้เลวลง จึงเป็นเรื่องที่น่าสลดใจที่จนบัดนี้โลกก็ยังไม่พบวิธีจัดปัญหาพิพาทตะวันออกกลางอย่างเด็ดขาดจริงจัง

ภายหลังสงครามครั้งที่สี่ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ส่งกองกำลังเข้าไปรักษาความสงบแล้วนั้น สถานการณ์เป็นอย่างไรบ้าง โอกาสที่จะเจรจากันมีอยู่มายน้อยเพียงใดนั้น จะได้ลองพิจารณาตุดังต่อไปนี้

ก่อนตอบคำถามข้อนี้ สิ่งแรกที่จะต้องพิจารณาก็คือ หัวใจปัญหาพิพาทตะวันออกกลางคืออะไร

ประการแรก ปัญหาอยู่ที่ยิวหรืออิสราเอลต้องการสร้างดินที่อยู่ขึ้นในดินแดนที่เรียกกันว่าปาเลสไตน์ในตะวันออกกลาง และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้สำเร็จตามความตั้งใจ ทั้งที่ว่าดินแดนนี้ตั้งอยู่ในวงล้อมของชนเผ่าอาหรับ ซึ่งเกลียดชังยิวเข้ากระดูกมาเป็นเวลา ๔๐ ปีขึ้นไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ยิวคิดว่าตนมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะตั้งประเทศ มียิวด้วยกันเองเป็นผู้ปกครองดูแลคุ้มครองในดินแดนที่อาหรับถือว่าเป็นของตน

และเป็นดินแดนที่ชนเผ่าอาหรับที่มีชื่อว่าอาหรับปาเลสไตน์มีถิ่นฐานอยู่ด้วย แต่ดินแดนที่ว่ายิวก็ถือว่า เป็นที่ตั้งรกรากถิ่นฐานเดิมของตน ในประวัติศาสตร์มาแต่ดึกดำบรรพ์

ปัญหาเกิดขึ้นว่า ยิวและอาหรับซึ่งเปรียบเทียบหน้ากับน้ำมันจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร คำตามนี้อาจตอบได้ง่าย ๆ ว่า ให้แต่ละฝ่ายอยู่กันคนละส่วน หรือแบ่งดินแดนปาเลสไตน์ออกเป็นของยิวส่วนหนึ่ง อาหรับส่วนหนึ่ง ต่างฝ่ายต่างอยู่

ปัญหาเกิดขึ้นต่อไปว่า จะทำเช่นนั้นได้ด้วยวิธีใด มีทางทำได้วิธีเดียวคือ เจรจาทกลงกัน ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่เคยทำให้สำเร็จมาก่อนระหว่างยิวกับอาหรับ เมื่อไม่สำเร็จ ก็ต้องใช้วิธีอื่น คือใช้กำลัง ซึ่งฝ่ายอาหรับได้เคยทดลองใช้มาแล้วในสงครามรวมเบ็ดเสร็จทั้งครั้งนี้ด้วย เป็นครั้งที่สี่

จุดประสงค์ข้อใหญ่ของอาหรับก็คือ ต้องการจะขับไล่ยิวออกจากปาเลสไตน์ เพื่อให้อาหรับปาเลสไตน์เข้าไปตั้งประเทศ หรืออย่างน้อยก็บังคับยิวด้วยกำลังอาวุธ ให้ยิวยอมแบ่งพื้นที่ปาเลสไตน์ให้เป็นที่อยู่ของอาหรับปาเลสไตน์ ซึ่งวิธีนี้ สมมติว่า ถ้าอาหรับทำได้สำเร็จ โดยอาหรับเป็นฝ่ายชนะสงคราม ก็จะต้องอาศัยความกรุณาของอาหรับแบ่งดินแดนปาเลสไตน์ให้ยิวอยู่อย่างเป็นธรรมด้วย แต่ก็หวังให้เป็นเช่นนั้นได้ยาก เพราะถ้าสงคราม

ชนะสงครามครั้งหนึ่งแล้ว กรณีพิพาทจะขยายตัวลุกลามไปสู่ขั้นที่สอง นั่นคือ อาหรับก็จะอาศัยผลแห่งชัยชนะทำสงครามกำจัดอิสราเอลให้หมดสิ้นจากดินแดนปาเลสไตน์เสียเลยก็เกียวกที่เป็นเช่นนี้เพราะอาหรับเกลียดชังยิวเข้ากระดูกดำ หรืออาหรับถือว่าลัทธิไซออนนิสม์ ได้แก่ความเป็นยิวนั้น เป็นอันตรายร้ายแรงแก่สวัสดิภาพและความมั่นคงของอาหรับ ถ้าปล่อยให้อิวเติบโตขึ้นได้ในตะวันออกกลาง อาหรับกลัวว่า ไม่ช้าความเป็นยิวก็จะแผ่ขยายไปทั่วอาหรับจะหาที่อยู่ไม่ได้ในตะวันออกกลาง

สงครามตะวันออกกลางแต่ละครั้งเกิดขึ้นเพราะเหตุดังกล่าวนี้นี้ ด้วยความประสงค์ดั้งเดิมของอาหรับที่จะขับไล่ยิวออกไปจากดินแดนปาเลสไตน์ ซึ่งในเวลาต่อมาได้เปลี่ยนเป็นเพื่อทางดินแดนของอาหรับที่เสียไปในสงคราม กลับคืนมาเป็นของตนดั้งเดิม เพราะเหตุที่อาหรับทำสงครามแพ้ยิวและเสียดินแดนให้อิวเรื่อยมา อียิปต์และซีเรียจึงใช้กำลังขนาดใหญ่ นับเป็นแสนคนเข้าจู่โจมอิสราเอล เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม เปิดฉากสงครามครั้งที่สี่ขึ้น ซึ่งถ้าหากว่า การจู่โจมนั้นได้ผลเต็มที่ สามารถทำให้อิสราเอลปราชัยราบคาบ อาหรับก็จะขอให้ยิวปฏิบัติตามความประสงค์ดั้งเดิมของตน คือออกไปให้พ้นหุบพื้นตาจากตะวันออกกลาง พร้อมกับทำลายลัทธิความเป็นยิวหรือไซออนนิสม์ ซึ่งอาหรับ

ถือว่า เป็นภัยร้ายแรงแก่นาคตของโลกอาหรับแต่อย่างไรก็ตาม ในครั้งนี้ อาหรับได้ประกาศวัตถุประสงค์ว่า คนทำสงครามเพื่อทวงเอาดินแดนของตน ซึ่งอิสราเอลยึดไปตั้งแต่สงคราม ปี ค.ศ. ๑๙๖๗ กลับคืน ซึ่งเป็นผลให้โลกทั่วไปเห็นใจอาหรับยิ่งกว่าแต่ก่อน เพราะการที่อิสราเอลเข้าครอบครองดินแดนของอียิปต์ ซีเรียและจอร์แดน ที่ได้ไว้นั้นก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ประเทศต่าง ๆ ทั่วไปในโลกมากขึ้นทุกที โดยที่อาหรับได้ทำการต่อสู้ทุกวิถีทางให้ได้มาซึ่งดินแดนของตน เป็นเหตุให้เกิดกระทบกระเทือนไปถึงประเทศต่าง ๆ ดังที่ทราบกันอยู่แล้ว

อียิปต์และซีเรียได้วางแผนทำสงครามครั้งนี้ไว้ว่า จะแสดงความสามารถในการรบให้เป็นที่ประทับใจอาหรับด้วยกันให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อหวังจะได้อาหรับทั้งหลายมาเป็นพันธมิตรร่วมรบกับอิสราเอลด้วย อียิปต์และซีเรียคาดคะเนว่า ถ้าสามารถรับมือกับอิสราเอลได้อย่างทรหดเป็นเวลานานอาหรับประเทศอื่น ๆ รวมทั้งอาหรับกลุ่มเศรษฐกิจน้ำมันจะยอมเข้าเป็นพวกทั้งหมด ถึงแม้จะแพ้สงครามครั้งนี้ ไม่ได้ดินแดนคืนมา อียิปต์คิดว่า ก็ยังดีกว่าที่จะต่อสู้ต่อไปตามลำพัง ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนชาติอาหรับเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในอนาคต ความปราชัยนั้นไม่สำคัญ

สิ่งสำคัญอยู่ที่การสนับสนุนช่วยเหลือคนละไม้คนละมือของประเทศอาหรับทั้งปวง ถ้าสามารถทำให้ปัญหาเรื่องดินแดนของคนที่ย้ายไปในสงครามกลายเป็นปัญหาของโลกอาหรับทั้งสองได้ การต่อสู้ไม่ว่าจะโดยวิธีทำสงครามต่อไปหรือโดยเจรจาก็ตาม จะง่ายเข้า

อียิปต์และซีเรีย ทำสำเร็จได้แค่ไหน ในสงครามครั้งที่สี่ตามแผนความคิดดังกล่าวมานี้เป็นปัญหาน่าคิด จริงอยู่ฝ่ายอียิปต์และซีเรียแสดงฝีมือในการรบระยะแรกๆ ได้อย่างงดงามมาก จนสามารถกู้ชื่อเสียงเกียรติคุณของตนคืนมาได้ไม่น้อย แต่เมื่อมีการตกลงหยุดยิงกันนั้น อาหรับกลับเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำเนื่องจากอิสราเอลซึ่งเสียหายมากในตอนแรกๆ สามารถรุกคืบหน้ามุ่งไปยังกรุงไคโรเมืองหลวงของอียิปต์ และคามัสกัสเมืองหลวงซีเรีย โดยทำความเสียหายแก่กองทัพที่สามของอียิปต์เป็นอันมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ สถานการณ์ภายหลังการรบครั้งนี้ก็จะเสื่อมทรามยิ่งกว่าเมื่อก่อนรบกันคือ ทำให้การเจรจาโดยสันติวิธีเป็นไปได้ยากขึ้นอีก เพราะอิสราเอลจะชี้ให้เห็นว่าอาหรับมีเจตนาร้ายกิดรุกรานตนไม่ว่างเว้น แม้แต่ในเทศกาลถือบวชของอิสราเอลที่เรียกว่า “เทศกาลยอมคิปปูร์” ยิวกำลังถือศีลกันทั่วประเทศ อียิปต์และซีเรียก็ฉวยโอกาสจู่โจมเพื่อจะให้ยิวต้องแพ้ราบคาบ เพราะฉะนั้นยิวก็

จะไม่ยอมคืนดินแดนอาหรับที่ยึดไว้ให้แก่อาหรับ ทั้งๆ ที่มติของโลกเห็นว่า ยิวควรจะคืนดินแดนให้อาหรับไปได้แล้ว เพื่อระงับปัญหายุ้งยากทั้งปวง

นี่เป็นผลของสงครามครั้งที่สี่ที่เกิดขึ้น ความความเป็นจริง แต่ถ้ามองวาทภาพดูว่า ผลแห่งสงครามเกิดขึ้นในลักษณะสมมติ คืออียิปต์เป็นฝ่ายชนะสงคราม เข้ายึดและตั้งมั่นอยู่ในคาบสมุทรซีนายดินแดนของอาหรับเองที่เสียไปได้อย่างมั่นคงพอสมควร โดยอียิปต์สามารถใช้จรวดแซมชนิดต่างๆ ทำลายกองทัพอากาศอิสราเอลราบคาบหมดแล้ว ก็จะต้องมีการกำหนดเส้นหยุดยิงกันใหม่ โดยฝ่ายอาหรับจะถือโอกาสรวมหัวกันเรียกร้องให้อิสราเอลถอนตัวกลับไปสู่พรมแดนเดิมก่อนสงคราม ค.ศ. ๑๙๖๗ นั้น คือให้อิสราเอลคืนดินแดนที่ยึดให้อาหรับทั้งหมด มิฉะนั้น อาหรับก็จะรวมกำลังกันเปิดฉากทำสงครามครั้งที่ห้าขึ้น

โดยนัยนี้ ผลของสงครามครั้งที่สี่ก็จะทำให้การเจรจาทกลงกันโดยสันติวิธียากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เมื่อก่อนสงครามครั้งที่สี่จะระเบิดขึ้น ซึ่งในขณะนั้น การรวมหัวของอาหรับด้วยวิธีขอกเลิกขายน้ำมันให้ประเทศต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นพวกอิสราเอลนั้น เกือบจะทำให้ประเทศที่ได้รับการกระทบกระเทือนบีบบังคับอิสราเอลให้คืนดินแดนแก่อาหรับเป็นขั้นๆ ไปอยู่แล้ว

ประการสุดท้าย สมมติว่า ผลของสงครามครั้งที่สี่ ปรากฏออกมาในรูปอาหรับเป็นฝ่ายชนะโดยเด็ดขาด อะไรจะเกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ การเจรจาตกลงโดยสันติวิธีจะปลาศนาकारไป เพราะเป็นธรรมดาที่อาหรับในฐานะผู้ชนะ จะบังคับให้อิสราเอลยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไข คือให้อิสราเอลอพยพออกจากปาเลสไตน์ ซึ่งจะไม่ช่วยแก้ปัญหาพิพาทตะวันออกกลางให้ดีขึ้นได้เลย เพราะปัญหานี้จะยุติลงได้ ก็โดยอาหรับเป็นฝ่ายยอมรับรู้และเคารพสิทธิที่อิสราเอลจะดำรงอยู่ในตะวันออกกลางในฐานะเพื่อนร่วมโลกหรือมิตรเพื่อนบ้านของอาหรับ โดยอิสราเอลจะต้องเป็นฝ่ายคืนดินแดนอาหรับที่ตนยึดไว้ภายหลังสงครามเฉพาะอย่างยิ่ง สงครามปี ค.ศ. ๑๙๖๗ ให้อาหรับไปเสียก่อนเท่านั้น

งานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๓๓

วันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๖

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๕ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติกล่าวเปิดประชุม และได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ดังต่อไปนี้

๑. ได้รับหนังสือจากนายไพจิตร เอื้อทวีกุล สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอลาออก
จากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๖

๒. ได้รับหนังสือจากประธานคณะกรรมการสามัญประจำสภา จำนวน ๗ คณะ
แจ้งว่า มีตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการว่างลง เนื่องจากลาออกจากสมาชิกภาพ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖ จำเป็นต้องตั้งซ่อมตามข้อบังคับสภาฯ ข้อ ๕๑ คือ

๑. กรรมการการต่างประเทศ	แทน นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
๒. กรรมการการทหาร	แทน พลเอก สุรภิจ มัยลาภ
๓. กรรมการการปกครอง	แทน พลตำรวจโท ประจวบ สุนทรางกูร
๔. กรรมการการศึกษา	แทน นายสุกิจ นิมมานเหมินท์
๕. กรรมการการเศรษฐกิจ	แทน นายจรูญ สืบบุญเรือง นายชาญชัย ลีถาวร

และนายบุญมา วงศ์สวรรค์

๖. กรรมการการสาธารณสุข แทน นายอุดม ไปชะกฤษณะ

๗. กรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ แทน พลตำรวจโท ชุมพล-

โลหะชาละ

จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณาตั้งกรรมการซ่อมแทน

ที่ประชุมได้ลงมติตั้ง

๑. พันเอก อดิศักดิ์ คอมนันท์	เป็นกรรมการการต่างประเทศ
๒. พลโท โชติ หิรัณยชัยวุฒิ	เป็นกรรมการการทหาร

LIART

๓. นายประสิทธิ์ อุไรรัตน์	เป็นกรรมาธิการการปกครอง
๔. นายเล็ก วานิชอังกูร	เป็นกรรมาธิการการศึกษา
๕. นายปริญญา ชวลิตธำรง	เป็นกรรมาธิการการเศรษฐกิจ
๖. นายกำจร สติรกุล	เป็นกรรมาธิการการเศรษฐกิจ
๗. นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	เป็นกรรมาธิการการเศรษฐกิจ
๘. นายเนตร มานิตกุล	เป็นกรรมาธิการการสาธารณสุข
๙. นายเยื่อ วิชัยดิษฐ	เป็นกรรมาธิการพิจารณาเปิดเผยรายงานการ

ประชุมลับ แทนในตำแหน่งที่ว่าง

ครั้นแล้ว ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้รับรองรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๘ และ ๒๙ ซึ่งคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมตรวจสอบเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมทั้ง ๒ ครั้งนี้

ต่อจากนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่ตำบลบางไฉลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสร็จแล้ว

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่ ๒ เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วจึงลงมติในวาระที่ ๓ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

นายกมล วรรณประภา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แถลงเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีใจความว่า เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้จัดตั้งกรุงเทพมหานครขึ้นโดยมีการบริหารราชการแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ทำให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่มีข้อขัดข้อง จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และส่งให้คณะกรรมการการปกครองพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๒๐ นาฬิกา

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
(นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ)
เลขาธิการรัฐสภา

LIART

บันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๓๔

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๖

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๕ นาฬิกา

พลตรี ศิริ สิริโยธิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติกล่าวเปิดประชุม และแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า

๑. นายกรัฐมนตรี โดยมติของคณะรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ ดังนี้

๑) ให้อายัดทรัพย์สินของ จอมพลถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพลประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา ไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ สงัหาริมทรัพย์ เงินฝากในธนาคาร หรือสิทธิเรียกร้องที่บุคคลดังกล่าวมีต่อบุคคลอื่น และห้ามจำหน่าย จ่าย โอน เคลื่อนย้าย เบิก เพิกถอน ปลดเปลื้องทรัพย์สินที่อายัดนับแต่วันออกคำสั่งนี้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งมีความจำเป็นจะต้องกระทำการอันต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นหนังสือขออนุญาตต่อคณะกรรมการตาม ๒)

๒) ให้มีคณะกรรมการสอบสวนการได้มาซึ่งทรัพย์สินของ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา ชั้นคณะหนึ่ง โดยมีนายบุญมา วงศ์สวรรค์ เป็นประธานกรรมการ

๓) ให้คณะกรรมการตาม ๒) มีหน้าที่สอบสวนให้ข้อเท็จจริงว่า ทรัพย์สินที่ได้อายัดไว้ตาม ๑) นั้น เป็นทรัพย์สินซึ่ง จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยาได้มาโดยใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้ใจ หรือจงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาได้ หรือไม่ และไม่ว่าการได้มานั้นจะเพื่อตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เมื่อได้ข้อเท็จจริงประการใด ให้รายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

LI RT

๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ๓) ให้คณะกรรมการมีอำนาจ

(๑) อนุญาตคำขอการจำหน่าย จ่าย โอน เคลื่อนย้าย เบิก เพิกถอน ปลดเปลื้อง ซึ่งทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องของ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา

(๒) สั่งให้ธนาคารหรือบุคคลใดรายงานการรับฝาก การครอบครองหรือ การดูแลรักษาทรัพย์สินที่อายัด หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่อายัด หรือสั่งให้มาให้อัยการต่อคณะกรรมการ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการ กำหนด ตลอดจนมีอำนาจสั่งโอนเงินฝากจากบัญชีกระแสรายวันหรือบัญชีเงินฝากที่มีดอกเบี้ยต่ำ ไปเข้าบัญชีเงินฝากที่มีดอกเบี้ยสูง

(๓) สั่งยึดทรัพย์สินไว้เป็นการชั่วคราว เมื่อปรากฏว่าการได้มาซึ่ง ทรัพย์สินนั้นเป็นการได้มาโดยมิชอบตามระบุใน ๓)

(๔) สั่งให้ลูกหนี้ซึ่งจะต้องชำระหนี้ให้แก่ จอมพล ถนอม กิตติขจรและ ภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา หรือพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา ชำระ หนี้หนี้ให้แก่กระทรวงการคลังเมื่อหนี้หนี้ดังกล่าวถึงกำหนดชำระ หรือเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นโดยนิติกรรม อำพราง เว้นแต่จะได้รับการผ่อนผันจากคณะกรรมการ

การชำระหนี้ที่เป็นเงิน ให้กระทรวงการคลังรับขึ้นบัญชีเงินฝากไว้เป็นพิเศษ ในกรณีที่เป็นทรัพย์สินอื่น คณะกรรมการจะมอบให้บุคคลใดเป็นผู้ดูแลรักษาก็ได้

๕) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ให้อธิบดีกรมตำรวจ ดำเนินการสอบสวน จับกุมและควบคุมตัวไว้ แล้วรายงานต่อนายกรัฐมนตรีโดยด่วน ทั้งนี้ เพื่อ ป้องกันและระงับการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร เศรษฐกิจของ ประเทศและราชการแผ่นดิน รวมทั้งการกระทำอันเป็นการก่อกวนคุกคามความสงบเรียบร้อย ของประชาชน

๒. นายกรัฐมนตรี โดยมีมติของคณะรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๗ แห่ง ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ดังนี้

๑) ห้ามมิให้บริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา คนใดคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนเกิน

กว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนทุนทั้งหมด หรือเป็นผู้มีอำนาจในการส่งจ่ายเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ แต่ผู้เดียว หรือร่วมกับผู้อื่น จำหน่าย จ่าย โอนหรือส่งทรัพย์สิน เงินฝากธนาคาร เอกสารสิทธิ หุ้น หุ้นกู้ หรือหุ้นส่วน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ สสร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖

๒) นอกจากอำนาจตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ สสร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้อีกด้วย

(๑) สั่งให้บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบุคคลใด ซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีอำนาจในการส่งจ่ายเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ แต่ผู้เดียวหรือร่วมกับผู้อื่น รายงานการถือหุ้น หุ้นกู้หรือการเป็นหุ้นส่วนอยู่ในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือกับบุคคลใด หรือรายงานว่ามีอำนาจเช่นว่านั้นอย่างไร

(๒) นำทรัพย์สินที่อายัดมาเก็บรักษาไว้ เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่มีผู้ครอบครอง หรือเพื่อป้องกันการเสื่อมค่าของทรัพย์สินนั้น

(๓) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่เพื่อกำเนินการตามคำสั่ง นายกรัฐมนตรี ที่ สสร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ และคำสั่งนี้

๓) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนี้ หรือคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สสร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้อธิบดีกรมตำรวจ ดำเนินการสอบสวนจับกุมและควบคุมตัวไว้ แล้วรายงานก่อนนายกรัฐมนตรีโดยด่วน

๓. นายกรัฐมนตรี โดยมติของคณะรัฐมนตรี ได้มีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ดังนี้

๑) ให้ยกเลิกคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่ สสร. ๒๑/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ตลอดจนบรรดาคำสั่งหรือระเบียบใด ๆ ที่เลขาธิการหรือรองเลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการได้ออกหรือวางไว้เกี่ยวกับการส่งข่าวออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

๒) ให้ยกเลิกบรรดาคำสั่งยึดหรืออายัดข่าวของผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเลขาธิการหรือรองเลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ ได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่ สสร. ๒๑/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และกรณียังคงพิจารณาอยู่นั้นเสีย

ให้ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาข้าวที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ตามวรรคหนึ่งคืนข้าวแก่เจ้าของโดยพลัน

๓) บรรดาคำสั่งยึดหรืออายัดข้าวที่เลขาธิการหรือรองเลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการได้สั่งการเนื่องจากการสงสัยว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการค้าข้าว กฎหมายว่าด้วยสำรวจและห้ามกักกันข้าวหรือกฎหมายว่าด้วยป้องกันการค้ากำไรเกินควร ให้คณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการค้าข้าว กฎหมายว่าด้วยสำรวจและห้ามกักกันข้าว หรือกฎหมายว่าด้วยป้องกันการค้ากำไรเกินควร แล้วแต่กรณีพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ในกรณีที่สอบสวนได้ความว่า ไม่มีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งเพิกถอนคำสั่งยึดหรืออายัดนั้นเสีย

๔) ให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการรวบรวมและส่งบรรดาหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับกรณีที่ได้ดำเนินการไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ สสร. ๒๑/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ภายใน ๗ วันนับแต่วันออกคำสั่งนี้ พร้อมด้วยรายงานผลการปฏิบัติการดังกล่าวแล้วให้รับรายงานต่อนายกรัฐมนตรี

๕) ให้เลขาธิการหรือรองเลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการค้าข้าว กฎหมายว่าด้วยสำรวจและห้ามกักกันข้าว หรือกฎหมายว่าด้วยป้องกันการค้ากำไรเกินควร ในการให้ถ้อยคำหรือชี้แจงเกี่ยวกับกิจการที่ได้กระทำไป เพื่อให้การดำเนินงานตามคำสั่งนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย

๔. คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอรายงานเงินรายรับ รายจ่ายแห่งราชอาณาจักรไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ประชุมรับทราบ

๕. เนื่องจากนายฉวี สุนทรสารทูล ได้ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกันค่าเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยจากรถยนต์ พ.ศ. .... ฉะนั้นกรรมการในคณะนี้จึงว่างลง จึงขอให้ที่ประชุมตั้งกรรมการแทน

ที่ประชุมได้ลงมติตั้งให้ พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ เป็นกรรมการแทน

LIART

ครั้นแล้ว ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้รับรองรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๐ และ ๓๑ ซึ่งคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมตรวจเสร็จแล้ว

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมทั้ง ๒ ครั้งนี้

ต่อจากนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเดินขบวน เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้แถลงเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีใจความว่า โดยที่การเดินขบวนของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้มีการกระทำที่เป็นความผิดและเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและความเสียหายแก่ทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการเดินขบวนและความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล สำหรับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลนั้น เมื่อได้กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว ส่วนการกระทำของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนมิได้รับการคุ้มครองดังกล่าว แต่เมื่อได้คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยปรารถนาจะมีรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้รวดเร็วยิ่งขึ้น สมควรให้มีนิรโทษกรรมแก่บรรดานักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกระทำดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีเสนอขอให้ที่ประชุมพิจารณาโดยกรมการเต็มสภา และที่ประชุมอนุมัติ จึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่ ๒ เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วลงมติในวาระที่ ๓ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
(นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ)
เลขาธิการรัฐสภา

LIIRT

การประชุมคณะรัฐมนตรี

ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี มีดังนี้

การประชุมวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานที่ประชุม คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องต่อไปนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเดินขบวนเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ แล้วให้ส่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้มีว่า บรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งสิ้นของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ที่เกี่ยวเนื่องกับการเดินขบวนเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ และได้กระทำในระหว่างวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ไม่ว่ากระทำในฐานะเป็นท้าวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย ก็ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง

รองโฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงด้วยว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่คลุมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพราะการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่กระทำไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว

๒. การสอบสวนทรัพย์สินของ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา

นายกรัฐมนตรีโดยมติคณะรัฐมนตรีได้มีคำสั่งที่ สสร. ๔๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เกี่ยวกับเรื่องการสอบสวนทรัพย์สินของจอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้

LIART

“ เพื่อให้การสอบสวนทรัพย์สินของจอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สลร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นไปโดยเหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรี จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. ห้ามมิให้บริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือบุคคลใดซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา คนใดคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นผู้ถือหุ้น หรือเป็นหุ้นส่วน เกินกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นทั้งหมด หรือเป็นผู้มีอำนาจในการส่งจ่ายเงินหรือทรัพย์สินใดๆ แต่ผู้เดียว หรือร่วมกับผู้อื่น จำหน่าย จ่าย โอน อสังหาริมทรัพย์ เงินฝากธนาคาร เอกสารสิทธิ หุ้น หุ้นกู้ หรือหุ้นส่วน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สลร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖

๒. นอกจากอำนาจตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สลร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้อีกด้วย

(๑) สั่งให้บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบุคคลใด ซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา เป็นผู้ถือหุ้น หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีอำนาจในการส่งจ่ายเงินหรือทรัพย์สินใดๆ แต่ผู้เดียวหรือร่วมกับผู้อื่นรายงานการถือหุ้น หุ้นกู้ หรือการเป็นหุ้น ส่วนอยู่ในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือกับบุคคลใดๆ หรือรายงานว่าบุคคลดังกล่าวมี อำนาจเช่นว่านี้ อย่างไร

(๒) นำทรัพย์สินที่อายัดมาเก็บรักษาไว้ เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่มีผู้ครอบครอง หรือ เพื่อป้องกันการเสื่อมค่าของทรัพย์สินนั้น

(๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามคำสั่งนายกรั ฐมนตรีที่ สลร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ และคำสั่งนี้

๓. ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนี้ หรือคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สลร. ๔๐/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้อธิบดีกรมตำรวจดำเนินการสอบสวน จับกุมและควบคุมตัวไว้ แล้วรายงานต่อนายกรัฐมนตรีโดยด่วน”

๓. การพิจารณาเสาะแสวงประกาศคณะปฏิวัติ

คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้พิจารณาเสาะแสวงแก้ไขหรือยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน โดยให้สำนักงานดังกล่าวมีอำนาจเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณาหารือ แล้วเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาต่อไป

๔. การแต่งตั้งปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้ง นายแผน วรรณเมธี อธิบดีกรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการต่างประเทศ สืบแทนนายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ซึ่งได้ขอลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ศกนี้ เป็นต้นไป

๕. การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ นายสุนันท์ ชันอาสา ผู้ว่าราชการจังหวัด นครพนม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ให้แก่นายสุนันท์ ชันอาสา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ซึ่งเสียชีวิตขณะปฏิบัติราชการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ นอกจากนี้ยังให้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ พลโท พโยม พหลุรัตน์ แม่ทัพภาคที่ ๒ และพลตรี เชื้อ สุชี ประจักษ์กองบัญชาการกองทัพบก ซึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการประสูติบุตรเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

๖. คำสั่งให้ นายประมุล ศรีทชาติพิทย์ ประจำกระทรวงมหาดไทย

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอให้นายประมุล ศรีทชาติพิทย์ ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ไปประจำกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เป็นต้นไป

การประชุมวันอังคารที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานที่ประชุม คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องต่อไปนี้

LI RT

๑. ปัญหาน้ำมันขาดแคลนภายในประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาสถานการณ์น้ำมันของโลกในปัจจุบัน ซึ่งได้ทวีรุนแรงขึ้น อันเนื่องมาจากการขาดแคลนน้ำมันดิบ ซึ่งเป็นผลให้ระดับราคาของน้ำมันดิบในตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น ในเรื่องนี้รัฐบาลมิได้นิ่งนอนใจ และได้คอยศึกษาติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และหลังจากที่ได้มีการพิจารณากันอย่างรอบคอบแล้ว เห็นว่าเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำมัน รัฐบาลจึงได้ตัดสินใจปรับปรุงระดับราคาจำหน่ายน้ำมันภายในประเทศใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ดังต่อไปนี้

๑) น้ำมันเบนซินชนิดพิเศษ	ลิตรละ ๒.๖๙ บาท
๒) น้ำมันเบนซินชนิดธรรมดา	ลิตรละ ๒.๕๐ บาท
๓) น้ำมันก๊าด	ลิตรละ ๑.๗๘ บาท
๔) น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	ลิตรละ ๑.๔๑ บาท
๕) น้ำมันดีเซลหมุนช้า	ลิตรละ ๑.๓๔ บาท

(หมายเหตุ – รายละเอียดปรากฏในแถลงการณ์ของสำนักนายกรัฐมนตรี)

สำหรับโครงการแก้การขาดแคลนน้ำมันดิบในระยะยาวนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบให้กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์รับไปร่วมกันพิจารณา

๒. การใช้รถยนต์ของหน่วยราชการ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๑ เกี่ยวกับการใช้รถยนต์ของหน่วยราชการ และสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีระเบียบลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๑ เรื่องการใช้และรักษารถยนต์นั่ง พ.ศ. ๒๕๐๑ นั้น

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีวันนี้ ที่ประชุมได้มีมติยืนยันให้ผู้ใช้รถยนต์ของหน่วยราชการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ใช้รถยนต์ประจำตำแหน่งต้องรับผิดชอบในการควบคุม ดูแลรักษา ซ่อมแซม และต้องเป็นผู้จ่ายค่าน้ำมันเองด้วย

๓. ฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี และวิทยาลัยเอกชน ที่มีการศึกษา ขั้นระดับปริญญา

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐรับสถาบันการศึกษาถึงระดับปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาลัยวิชาการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี และวิทยาลัยเอกชน ที่มีการศึกษาขั้นระดับปริญญา โอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และได้มอบให้ทบวงฯ รับผิดชอบดำเนินการพิจารณาเสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ส่วนรายละเอียดต่างๆ นั้น ให้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐไปหารือร่วมกับสถาบันนั้นๆ ต่อไป

๔. การจัดตั้งกองนโยบายและวางแผน ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการในร่างพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกระทรวงการต่างประเทศ โดยให้เพิ่มกองนโยบายและวางแผนขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ กับอนุมัติอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกองวางแผน โดยให้มีผู้อำนวยการกอง ๑ ตำแหน่ง เลขานุการโท หรือเอก ๒ ตำแหน่ง และเสมียนพนักงาน ๒ ตำแหน่ง

ในเรื่องนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอว่า โดยที่ภารกิจของกระทรวงการต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ประกอบกับความผันแปรของสถานการณ์ของโลกได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และส่วนใหญ่ย่อมจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์และอนาคตของประเทศ จึงเห็นควรให้มีหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานแผนและนโยบายของกรมต่างๆ ในกระทรวงการต่างประเทศ และเสนอแนะความเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่มีลักษณะเป็นปัญหาร่วมรวมทั้งจัดเตรียมนโยบายระยะยาวของกระทรวงขึ้นล่วงหน้า

๕. การแต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้แต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี กระทรวงต่างๆ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

ก. กระทรวงกลาโหม

- ๑) พ.อ. เชิดชาย เหล่าหล้า
- ๒) พ.อ. อัญญา แฉ้วพาลชน
- ๓) น.ท. โลม วีระปรียะ ร.น.

เลขานุการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี

LIIRT

ข. กระทรวงคมนาคม

- ๑) นายบูรพา อัครถาวร
- ๒) ร.ท.อ. เฉลิมเกษ ขาวขำ
- ๓) นายจงอาชวี โพธิสุนทร

เลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

ค. กระทรวงพาณิชย์

- ๑) นายสมศักดิ์ ยมะสมิต
- ๒) นางทมนันตี ไปษยานนท์

เลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

ง. กระทรวงยุติธรรม

- ๑) นายไพศาล กุมาลย์วิสัย
- ๒) นายอักษราทร จุฬารัตน์

เลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

จ. กระทรวงสาธารณสุข

- ๑) นายประคิษฐ์ เจริญไทยทวี
- ๒) นางสาว ผกา ศรียุคศุภุทธ

เลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

ฉ. กระทรวงอุตสาหกรรม

- ๑) นางอรนุช ไอสถานนท์
- ๒) นายวีระวัฒน์ บุญยกฤต

เลขาธิการรัฐมนตรี
ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี

ช. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

- ๑) นายวิจิตร ศรีสอ้าน

เลขาธิการรัฐมนตรี

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

การประชุมครั้งที่ ๒ วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒ ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน เริ่มประชุมเวลา ๘.๐๐ น.

หลังจากที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑ แล้ว คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่มติและหลักการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒๕ คน

ต่อจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาหมวดที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไทย โดยมีหลักการว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างบริบูรณ์ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ได้เน้นถึงความสำคัญของการประกันเสรีภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และทางสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของความยุติธรรม โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจซึ่งจะเป็นไปในรูปการให้สวัสดิการแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังมีความเห็นว่า ควรเพิ่มเติมสิทธิเสรีภาพใหม่ ๆ ซึ่งได้มอบให้คณะอนุกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญรับไปพิจารณาเพื่อแจ้งให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทราบโดยด่วนต่อไป

คณะกรรมการฯ รับหลักการที่จะบรรจุข้อความที่ว่าด้วยสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชนไว้ในคำปรารภของรัฐธรรมนูญ เพื่อแสดงถึงเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ อันจะมีประโยชน์ในการตีความรัฐธรรมนูญในกรณีที่เกิดความขัดแย้งในการตีความบทบัญญัติที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากหมวดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการฯ จึงใช้เวลาในการอภิปรายกันอย่างละเอียด และจะพิจารณาสาระสำคัญ ตลอดจนรายละเอียดแต่ละมาตราในหมวดนี้ในการประชุมครั้งต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๕ น.

LIART

ตั้งอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น ฯ

การประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้ง คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น และเผยแพร่มติและหลักการของรัฐธรรมนูญ

อนุกรรมการ ประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และสื่อมวลชน คณะอนุกรรมการได้แบ่งหน้าที่ออกเป็น ๒ ประการด้วยกันคือ การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และการเผยแพร่หลักการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ โดยเป็นตัวเชื่อมระหว่างคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและประชาชน เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งมติและความเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง

อนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

หม่อมราชวงศ์ กีกฤทธิ ปราโมช เป็นประธาน

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นรองประธาน

นางเสริมศรี เอกชัย นายสมชาย กรุสวนสมบัติ นายวิรัตน์ ศักดิ์วิวิธพงษ์ นางสุมาลี วีระไวทยะ นายโกวิท วรพิพัฒน์ นางสาวนภา พงศ์พิพัฒน์ หม่อมราชวงศ์ สายสิงห์ ศิริบุตร นายอำนาจ ศรีอมศาตร์ นายอัศวิน เสาวรส นายทวี หมื่นนิกร นายอรุณ งามดี นายกวี ศุกษิระ นายชุก นิลพานิช นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ นางชลธิรา กลัด้อย นายธเนศวร์ เจริญเมือง นายธีรยุทธ บุญมี นายอภิชัย พันธเสน นายรังสรรค์ ธนะพรพันธ์ นางสาวสุภาทิพย์ อินทร นายผสม เพชรจรัส และนายสุภาพ ผลสนอง เป็นอนุกรรมการ

อนึ่ง ประชาชนที่ต้องการแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ อาจติดต่อได้ที่คณะอนุกรรมการชุดนี้ ซึ่งสำนักงานอยู่ที่ศูนย์สารนิเทศผลปฏิบัติราชการ ในทำเนียบรัฐบาล โดยส่งเป็นจดหมาย หรือจะส่งจดหมายผ่านหนังสือพิมพ์ก็ได้โดยมีอยู่แล้วก็ได้ ซึ่งคณะอนุกรรมการจะได้อบรมรวมเสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

การประชุมครั้งที่ ๓ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓ ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

LI RT

หลังจากที่ได้รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒ แล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาร่างบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามที่ได้มอบให้ เลขานุการ ฯ ไปยกร่างตามหลักการที่ได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่การประชุมครั้งที่แล้ว

คณะกรรมการ ฯ ได้อภิปรายถึงสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง และมีมติว่า นอกจากจะมีข้อความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพบริบูรณ์ภายในบังคับแห่งกฎหมาย” แล้ว เพื่อเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพอย่างแท้จริง จึงได้เพิ่มข้อความในวรรคต่อไปว่า “รัฐจะกระทำการใด ๆ หรือตรากฎหมายใดที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอันเป็นการฝ่าฝืนเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญมิได้” ไว้ด้วย

คณะกรรมการ ฯ ได้อภิปรายถึงผลดีและผลเสียของการมีบทบัญญัติว่าด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยกฎอัยการศึกและภาวะฉุกเฉิน และมีมติว่า เพื่อเป็นการป้องกันการถือโอกาสประกาศกฎอัยการศึกอย่างฟุ่มเฟือย โดยปราศจากเหตุผล ควรจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ให้แน่ชัดลงไปด้วยว่า ในกรณีใดจึงจะสามารถประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือภาวะฉุกเฉินได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไปพิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมการ ฯ เพื่อจะได้ทำการยกร่างต่อไป

คณะกรรมการ ฯ ได้พิจารณาถึงการประกันสิทธิขั้นมูลฐานของประชาชน บางประการ เช่น สิทธิที่ผู้ถูกจับกุมจะมีโอกาสปรึกษาทนายก่อนถูกทำการสอบสวน โดยจะระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ในกรณีที่เจ้าพนักงานทำการจับกุมคุมขังหรือถูกตรวจค้น จะต้องได้รับแจ้งเหตุ และเจ้าพนักงานจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบถึงสิทธิที่จะไม่พูดตอบข้อซักถามสอบสวนก่อนที่จะปรึกษาทนายด้วย

คณะกรรมการ ฯ ได้มีความเห็นร่วมกันว่า นอกจากการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างบริบูรณ์ภายในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งไม่ขัดกับเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ควรกำหนดหน้าที่ของประชาชนไว้ด้วยว่า ประชาชนพึงปกป้องรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ โดยมีบทบัญญัติดังกล่าวนี้ในหมวดที่ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

LIART

การประชุมครั้งที่ ๔ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่ ๔ ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็น ประธาน เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

หลังจากที่ได้รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๓ แล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาเรื่อง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยต่อ

หลังจากที่ได้มีการอภิปรายกันโดยละเอียด พร้อมกับได้พิจารณาเอกสารการศึกษาที่ คณะอนุกรรมการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้เสนอมาแล้ว คณะกรรมการฯ ได้ ทกลงรับหลักการเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินว่า สิทธิดังกล่าวย่อมได้รับความ ค้ำจุนคุ้มครอง ขอบเขต และการจำกัดสิทธิเช่นนี้จะกระทำได้อีกต่อไปเมื่อเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง- กฎหมาย

คณะกรรมการฯ ได้มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง การจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้ด้วยว่า กฎหมายที่จะออกมาจำกัดสิทธินี้จะต้อง คำนึงถึงประโยชน์และความเป็นธรรมของสังคมด้วย โดยกำหนดหลักการดังกล่าวไว้ในหมวดที่ ว่าด้วยนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งจะได้พิจารณากันในรายละเอียดต่อไป

ในกรณีที่รัฐจะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาว่าการกระทำ ดังกล่าวจะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเช่นกัน และจะต้องเป็น การเวนคืนเฉพาะการ อันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง ที่พัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น ๆ การเวนคืนนี้รัฐจะต้องชดเชยค่าทำขวัญอันเป็นธรรมแก่ เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิตามที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับการ เสียหายจากการเวนคืนนั้นด้วย

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาถึงเสรีภาพของบุคคล และตกลงในหลัก การว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา และการ จำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้จะกระทำได้อีกแต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อคุ้มครองเสรีภาพ ของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อ

ป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจของเยาวชน อนึ่ง คณะกรรมการฯ ได้มีมติให้ตัดข้อความเรื่อง การจำกัดเสรีภาพเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะฉุกเฉินไปเสีย เนื่องจากกำลังพิจารณาหลักเกณฑ์และรายละเอียดของภาวะฉุกเฉิน ภาวะกักขัง และกฎอัยการศึก อยู่แล้ว

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนต่อไป โดยมีการอภิปราย กันอย่างกว้างขวางและกำหนดหลักการว่า นอกจากจะให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่แล้ว ควรมีบทบัญญัติถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ด้วย

ประชาชนทุกอาชีพแสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับการร่าง

เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๘ พ.ย. ๒๕๑๖ ที่ศูนย์สารนิเทศฯ ทำเนียบรัฐบาล นายไชยอนันต์ สมุทวณิชย์ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และรองประธานคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น และเผยแพร่มติหลักการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยนายพงษ์เพ็ญ ศกุนตภัย และนางสุมาลี วีระไวทยะ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ร่วมแสดงแก่ผู้สื่อข่าวว่า ในการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ ได้มีประชาชนทุกอาชีพ และในทุกภาคของประเทศ มีจดหมายแสดงความ วิตกกังวลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญเป็นจำนวนมาก ซึ่งคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นฯ ได้ รวบรวมและแยกประเด็นต่าง ๆ นำมาพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชน ส่วนใหญ่ได้ร่วมแสดงความวิตกกังวลต่าง ๆ เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ มากกว่าการร่างรัฐธรรมนูญ ทุกครั้งที่ผ่านมา

นายไชยอนันต์ สมุทวณิชย์ ได้ชี้แจงด้วยว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ คณะ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในทางสังคม ตลอดจนพิจารณาข้อความบางประการ ที่จะบรรจุลงใน กฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน การร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ คณะกรรมการฯ ได้อาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๒ นำมาเป็นแนวทางในการพิจารณา นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ อันว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนประกอบการพิจารณาอีกด้วย

การประชุมครั้งที่ ๕ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่ ๕ ณ ศูนย์สารนิเทศผล ปฏิบัติราชการ ในทำเนียบรัฐบาล มีการพิจารณาหมวดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนต่อการประชุมครั้งก่อน

ในการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการ ซึ่งมีนายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ มีความเห็นว่า กรณีที่จะมีการจำกัดเสรีภาพในตำแหน่งต่าง ๆ ในเวลาที่มีสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้น ควรจะมีการกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขของสภาวะฉุกเฉินและกฎอัยการศึกไว้ด้วย ซึ่งในเรื่องนี้คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต่อไป ในส่วนที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการรวมเป็นสมาคมนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตกลงว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการรวมกันเป็นสมาคมเมื่อมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งและการดำเนินกิจการอันไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

เกี่ยวกับปัญหาการจัดตั้งพรรคการเมือง คณะกรรมการมีความเห็นว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการรวมกันเป็นพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง โดยวิถีทางประชาธิปไตย และไม่ขัดต่อระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ และการจัดตั้งและดำเนินกิจการของพรรคการเมืองย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ยังได้พิจารณาถึงเสรีภาพในการสื่อสารและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพ ที่ประชุมได้อภิปรายเรื่องนี้กันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ และมีมติให้แยกเรื่องเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่และเสรีภาพในการประกอบอาชีพไว้จากกัน และมอบให้คณะอนุกรรมการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไปเตรียมเรื่องการประกอบอาชีพเพื่อเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาบทบัญญัติต่าง ๆ ในหมวดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชาวไทยไปเกือบหมดแล้ว คาดว่าในการประชุมครั้งต่อไป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณามาตราต่าง ๆ ในหมวดที่ค้างอยู่และเริ่มพิจารณาหมวดที่สี่ซึ่งเป็นเรื่องว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทยต่อไป

การประชุมครั้งที่ ๖ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๖ ณ ทำเนียบรัฐบาล ได้มีการพิจารณาในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่เกี่ยวกับเสรีภาพในตำแหน่งต่าง ๆ สำหรับสิทธิของสตรีนั้นมีอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลในครอบครัว ซึ่งคณะกรรมการได้ตกลงในหลักการว่า สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับ

ความคุ้มครอง และคณะกรรมการได้ตกลงรับหลักการให้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่า สิทธิและเสรีภาพของชายและหญิงนั้นมียุ่เท่าเทียมกัน สำหรับสิทธิอื่น ๆ ที่คณะกรรมการได้พิจารณาเมื่อวานนี้ ก็มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ คณะกรรมการตกลงในหลักการว่า เสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความปลอดภัยของประเทศ เศรษฐกิจแห่งชาติหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ในเรื่องสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ คณะกรรมการตกลงหลักการว่า บุคคลคนเดียวก็ดี หรือหลายคนร่วมกันก็ดีมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ เกี่ยวกับสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการคณะกรรมการตกลงว่า สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบเพราะการกระทำของเจ้าพนักงานที่ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง

นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาถึงมาตรการที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิและเสรีภาพในร่างกายของประชาชนให้รัดกุมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการจับกุมคุมขังและสอบสวนผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด ทั้งนี้ คณะกรรมการได้รับหลักการว่าจะให้รัดกุมและมีหลักประกันมากขึ้น อาจจะให้ศาลไต่สวนมูลฟ้องก่อนทุกกรณีเป็นต้น โดยให้คณะอนุกรรมการยกร่างดำเนินการยกร่างเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป สำหรับในหมวดว่าด้วยหน้าที่ประชาชนชาวไทยนั้น คณะกรรมการได้ตกลงในหลักการว่า บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศและมีหน้าที่จรรโลงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร มีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่เคารพต่อกฎหมาย มีหน้าที่เสียภาษีอากร มีหน้าที่ช่วยเหลือราชการ มีหน้าที่รับการศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษาและมีสิทธิในการเลือกตั้งเป็นต้น

ในการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังได้เริ่มพิจารณาหลักการเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐไปบ้างแล้วและจะพิจารณาต่อในการประชุมคราวหน้า

ตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายที่จะประสานกับรัฐธรรมนูญ

กระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ ที่จะประสานกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำลังร่างอยู่ในปัจจุบัน คณะกรรมการที่กระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งขึ้นมีอยู่ ๓ คณะ คือ คณะกรรมการเตรียมการและพิจารณา

กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง คณะกรรมการเตรียมการและพิจารณากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการเตรียมการและพิจารณากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด คณะกรรมการทั้งสามคณะนี้มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน จะทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมาย ๓ ฉบับ คือ กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด เพื่อเตรียมการร่างเป็นการภายในไว้ก่อน และจะได้อาศัยรัฐธรรมนูญเป็นแนวทางในการวางหลักการต่อไป ในระยะเริ่มต้นที่จะมีการพิจารณาศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาต่าง ๆ คณะกรรมการใคร่ขอให้ผู้ที่สนใจได้ส่งความคิดเห็นไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเป็นแนวทางประกอบความคิดเห็น

คณะกรรมการดังกล่าวนี้จะประชุมกันครั้งแรกในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ศกนี้ เมื่อได้ดำเนินการพิจารณาเตรียมการต่าง ๆ แล้วก็จะเชิญบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวไปร่วมพิจารณาหารือด้วย

การประชุมครั้งที่ ๗ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๗ ณ ศูนย์สารนิเทศผลปฏิบัติราชการ นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

คณะกรรมการได้พิจารณาในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยคณะกรรมการได้พิจารณาแนวทางสำหรับการตรากฎหมาย และการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อดำเนินการยกร่างต่อไปดังนี้ คือ

รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช

รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และถือหลักเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน

รัฐพึงร่วมมือกับนานาประเทศในการรักษาความยุติธรรมระหว่างประเทศ และผลดี

สันติสุขของโลก กำลัगतหารของชาติพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ กำลัगतหารทั้งหลายเป็นของชาติ ไม่ขึ้นต่อเอกชน ต่อคณะบุคคล หรือต่อพรรคการเมืองใด ๆ

LIERT

รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม การศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ และของท้องถิ่นจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน รัฐพึงช่วยเหลือให้ผู้ยากไร้ได้ทุนได้รับปัจจัยและอุปกรณ์การศึกษาเพื่อการศึกษาในชั้นมัธยมและอุดมศึกษาตามสมควร และรัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

รัฐพึงรักษาไว้และส่งเสริมซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติ แต่จะไม่ใช้วิธีการบังคับบีบบังคับบุคคล จะบำรุงรักษาสถานที่ และวัตถุอันมีค่าในทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปกรรม

รัฐจะต้องทำนุบำรุงและรักษาทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนสภาพแวดล้อมที่มีค่าของชาติ รัฐพึงดำเนินการให้บุคคลมีความเท่าเทียมกัน ในทางเศรษฐกิจและในทางสังคม พึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ การประกอบกิจการสาธารณูปโภค รัฐพึงจัดให้ในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม รัฐพึงจัดกิจการของเอกชนอันเป็นการผูกขาดคัดค้านที่เป็นการขัดขวางการประกอบการโดยเสรีให้หมดไป

รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรม รัฐจะให้ความคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาวนา หรือเกษตรกรอื่น ๆ ในด้านการผลิตและในด้านการจำหน่ายผลิตผลทั้งหลาย

รัฐจะส่งเสริมสนับสนุนการสหกรณ์

รัฐพึงจำกัดการถือครองที่ดิน โดยความเป็นธรรม และพึงกำหนดให้เจ้าของที่ดินทำประโยชน์ในที่ดินของตนในทางที่จะก่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

รัฐพึงสนับสนุนการประกอบอุตสาหกรรม

รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานมีงานทำตามควรแก่ศักยภาพ ซึ่งรวมถึงบุคคลทุพพลภาพที่ยังอาจประกอบการงานได้ในงานบางประเภทนั้นด้วย และให้ความคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุขตลอดถึงการมารดาและทารกสงเคราะห์ รัฐพึงให้ความคุ้มครองแก่สุขภาพของประชาชนโดยทั่วไป และรัฐจะต้องให้การรักษาพยาบาลนั้นแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า การป้องกันและปราบโรคระบาด รัฐก็จะต้องกระทำให้ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

รัฐพึงจัดให้ประชาชนได้มีสถานที่อยู่อาศัยโดยถูกสุขลักษณะตามควรแก่ศักยภาพ การพิจารณาแผนนโยบายแห่งรัฐ ยังไม่เสร็จสิ้น ในการประชุมครั้งต่อไป คณะกรรมการจะได้พิจารณาข้อเสนอเพิ่มเติมของคณะกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ๆ ต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

LIIRT

ข่าวในพระราชสำนัก

พระบรมมหาราชวัง

วันจันทร์ ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

วันนี้ เวลา ๑๐.๔๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐินส่วนพระองค์ ณ วัดโพธิ์เก้าต้น จังหวัดสิงห์บุรี และทรงเยี่ยมราษฎร

เวลา ๑๑.๓๕ น. เสด็จ ฯ ถึงอุทยานค่ายบ้านบางระจัน นายเอี่ยม เกียรติศิริ ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี กราบบังคมทูลรายงาน นางนิศย์ เกียรติศิริ ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด ทูนเกล้า ฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ว่าราชการจังหวัด กราบบังคมทูลเบิกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัด เฝ้า ฯ ต่อจากนั้น เสด็จ ฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังวัดโพธิ์เก้าต้น แล้วเสด็จเข้าอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานผ้าห่มพระประธานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วถวายผ้าพระกฐิน พระสงฆ์ทำพิธีกฐินกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเคนบริหารพระกฐินและไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอภิวาท ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับพระสงฆ์ ได้เวลาอันสมควรแล้วจึงเสด็จ ฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ อยู่ในบริเวณวัด และทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเหล่านั้นโดยทั่วถึง ซึ่งในการนี้มีราษฎรทูนเกล้า ฯ ถวายช่อดอกไม้ และสิ่งของเป็นจำนวนมาก และผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาเฝ้า ฯ ทูนเกล้าถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล เป็นจำนวน

LI RT

ทั้งสิ้น ๒๕๖,๕๗๖.๕๐ บาท เพื่อพระราชทานบูรณะปฏิสังขรณ์วัดโพธิ์เก้าต้น ต่อจากนั้น เสด็จ ฯ ไปยังวิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการทรงสักการะ และเมื่อเสด็จ ฯ ถึงพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางพวงมาลา และทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะกราบถวายบังคมแล้วเสด็จ ฯ ไปประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน และทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถ ณ ศาลาพักผ่อน

เวลา ๑๖.๓๕ น. เสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปอุทยานค่ายบ้านบางระจัน ประทับเสด็จที่หอพระที่นั่งเสด็จ ฯ กลับกรุงเทพมหานคร ถึงพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อเวลา ๑๗.๓๕ น.

วันอังคาร ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วันนี้เวลา ๑๕.๓๐ น. สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา เสด็จแทนพระองค์ไปพระราชทานประกาศนียบัตรและอนุปริญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรอนุปริญาพยาบาลและผดุงครรภ์ คณะแพทยศาสตร์ และหลักสูตรอนุปริญาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย โรงพยาบาลรามธิบดี ณ หอประชุมราชแพทยาลัย โรงพยาบาลศิริราช ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา ได้ประทานกระแสพระดำรัสความว่า พยาบาลเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนอย่างเข้มแข็ง เป็นที่น่าภูมิใจ จึงขอประทานพรให้ทุกคนมีพลังจิตที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ดีเสมอไป ด้วยความพร้อมเพรียงและสามัคคี จบแล้ว เสด็จกลับ

เวลา ๑๗.๔๐ น. ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ฯ พณ ฯ เซอร์ อาเธอร์ เจมส์ เคอ-ลาแมร์ เอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย และภริยา เฝ้า ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กราบถวายบังคมลาในโอกาสที่จะพ้นจากตำแหน่งหน้าที่

เวลา ๑๘.๐๕ น. นายสุนทร กงศักดิ์ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รักษาการแทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ นำนายสมปอง สุจริตกุล เฝ้า ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กราบถวายบังคมลาไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น

เวลา ๑๘.๒๐ น. รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ฯ นำ พลเรือตรี สมนอง นิสาลักษณ์ เฝ้า ฯ กราบถวายบังคมลาไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตประจำสหพันธ์สาธารณรัฐโซเชียนิสต์ยูโกสลาเวีย

วันพฤหัสบดี ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วันนี้เวลา ๘.๐๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปยังตึกกองบัญชาการกองทัพอากาศดอนเมือง แล้วประทับเครื่องบินพระที่นั่งเมื่อเวลา ๘.๓๕ น. เสด็จ ฯ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินส่วนพระองค์ ณ วัดหนองม่วงไข่ อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ และทรงเยี่ยมราษฎร

เวลา ๑๑.๑๐ น. เสด็จ ฯ ถึงสนามบินจังหวัดแพร่ นายจำเนียร ปฎิเวทวรรณกิจ ปลัดจังหวัดแพร่ และคณะกรรมการอำเภอเมืองแพร่ เผ่า ฯ รับเสด็จ ฯ พลตรี ประสาน แรงกล้าแม่ทัพกองทัพอากาศที่ ๓ และพันตำรวจเอก สุภัทร์ วิธิน ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต ๕ เผ่า ฯ รับเสด็จ ฯ แม่ทัพกองทัพอากาศที่ ๓ กราบบังคมทูลรายงาน และขอพระราชทานอภัยเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ฯ ไปยังแท่นรับการถวายความเคารพ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศกราบบังคมทูลรายงาน และขอพระราชทานเชิญเสด็จ ฯ ทรงตรวจแถวกองทหารเกียรติยศ หลังจากทรงตรวจแถวกองทหารเกียรติยศแล้ว เสด็จ ฯ โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งไปยังอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

เวลา ๑๑.๓๐ น. เสด็จ ฯ ถึงสนามโรงเรียนม่วงไข่พิทยา อำเภอร้องกวาง นายปฐม สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ กราบบังคมทูลรายงาน นางประนอมศรี สุทธิวาทนฤพุฒิ ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัดทูลเกล้า ฯ ถวายช่อดอกไม้แก่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ภริยาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดแพร่ถวายช่อดอกไม้แก่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลเบิกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดเผ่า ฯ หลังจากนั้น เสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังวัดหนองม่วงไข่ เสด็จเข้าอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานผ้าห่มพระประธานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วถวายผ้าพระกฐิน พระสงฆ์ทำพิธีกฐินกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประเคนบริหารพระกฐินและไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอภิวาท แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสันถารกับพระสงฆ์ตามพระราชอัธยาศัย แล้วจึงเสด็จออกหน้าอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระสุหร่ายทรงเจิมและปิดทองช่อฟ้า สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ทรงปิดทองช่อฟ้า แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมป้ายชื่อโรงเรียนแก่นทับชัย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งอยู่ใน

อำเภอเด่นชัย ต่อจากนั้น เสด็จ ฯ ไปทรงประกอบพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน ณ สถานีอุโบสถ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรมบังคับมณฑลเบิกผู้แทนลูกเสือชาวบ้านจำนวน ๓ รุ่น เข้ารับพระราชทานธงประจำรุ่น ธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงฉลองพระองค์ชุดลูกเสือ แล้วลูกเสือกล่าวคำปฏิญาณตน กรณแล้วจึงเสด็จ ฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ อยู่ในบริเวณลานหน้าวัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการนี้มีราษฎรทูนเกล้า ฯ ถวายดอกไม้และสิ่งของถวาย แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่กรมบังคับมณฑลเบิกพ่อค้าคหบดีเฝ้า ฯ ทูนเกล้า ฯ ถวายปัจจัยโดยเสด็จพระราชกุศล ต่อจากนั้นประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จ ฯ ไปยังสนามโรงเรียนบ้านหนองม่วงไข่ (ม่วงไข่วิทยาคาร) ทรงเยี่ยมประชาชนที่มาเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ อยู่ ณ ที่นั้น ซึ่งราษฎรเหล่านั้นได้ทูนเกล้า ฯ ถวายดอกไม้ สิ่งของ และปัจจัยเป็นจำนวนมาก และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานปัจจัยที่ราษฎรได้ทูนเกล้า ฯ ถวายเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๔๘,๘๒๔ บาท ให้แก่ผู้ว่าราชการนำไปถวายบูรณะปฏิสังขรณ์วัดหนองม่วงไข่ หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอไปประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง เสด็จ ฯ ไปยังสนามบินจังหวัดแพร่

เวลา ๑๔.๕๕ น. เสด็จ ฯ ถึงสนามบินจังหวัดแพร่ ทรงพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมประชาชนที่รอเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ อยู่ ณ ขอบลานบิน แล้วประทับเครื่องบินพระที่นั่งเสด็จ ฯ กลับกรุงเทพมหานคร เสด็จ ฯ ถึงพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเมื่อเวลา ๑๗.๑๕ น.

วันเสาร์ ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วันนี้เวลา ๑๑.๑๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากสวนจิตรลดำไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินส่วนพระองค์ ณ วัดสุวรรณภูมิ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

เวลา ๑๑.๔๕ น. เสด็จ ฯ ถึงสนามเฮลิคอปเตอร์ศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี นายสวัสดิ์ มีเพียร ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี กรมบังคับมณฑลรายงาน นางศรีน้อย มีเพียร ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัด ทูนเกล้า ฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลเบิกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดเฝ้า ฯ ทรงมีพระราชปฏิสัน-
การกับผู้มาเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ โดยท้าวถึง แล้วเสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระ-
เจ้าลูกเธอ ไปยังวัดสุวรรณภูมิ

เวลา ๑๒.๐๐ น. เสด็จ ฯ ถึงวัดสุวรรณภูมิ เสด็จเข้าอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัวพระราชทานผ้าห่มพระประธานแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วถวายผ้าพระกฐิน พระสงฆ์ทำพิธี
กฐินกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสันการกับพระสงฆ์ตามพระราชอัธยาศัย
แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกจาก
อุโบสถพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ไปประทับ ณ พลับพลาหน้าอุโบสถ ผู้ว่าราชการจังหวัด
กราบบังคมทูลรายงาน และกราบบังคมทูลเบิกผู้แทนลูกเสือชาวบ้านจำนวน ๓ รุ่น เฝ้า ฯ รับพระ
ราชทานธงประจำรุ่น ธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ทรงฉลองพระองค์ลูกเสือ ในโอกาสนี้ถนัด
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชั้นวุฒิบาศจ้วันที่ ๒๒๕ ค. จังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยากร เฝ้า ฯ
ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลในกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อจากนั้น
ทรงพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่มารอเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ อยู่ในบริเวณวัดเป็นจำนวนมาก ทรงมี
พระราชปฏิสันการกับราษฎรเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลเบิกผู้
มีจิตศรัทธาเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเป็นจำนวนเงิน ๒๕๖,๓๑๐.๕๐ บาท
ครั้นแล้ว ทรงพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่เฝ้า ฯ รายทางตามถนน ซึ่งในการนี้ได้มีราษฎร
ทูลเกล้า ฯ ถวายดอกไม้และปัจจัยเป็นจำนวนเงิน ๒๒,๑๐๗.๕๐ บาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเงินที่ราษฎรทูลเกล้า ฯ ถวายทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน
๒๗๘,๔๑๘ บาท แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อนำไปถวายบูรณะและปฏิสังขรณ์วัดสุวรรณภูมิ

เวลา ๑๕.๐๐ น. เสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ไป
ประทับเสวยพระกระยาหารกลางวันและทรงพักพระราชอิริยาบถบนแพที่ประทับซึ่งทางจังหวัดจัด
ถวาย ณ ศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

เวลา ๑๖.๕๐ น. เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งพร้อมด้วยสมเด็จพระ-
เจ้าลูกเธอ จากศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี กลับกรุงเทพมหานคร เสด็จ ฯ ถึงสวนจิตรลดา
เมื่อเวลา ๑๗.๑๐ น.

วันอังคาร ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วันนี้ เวลา ๑๔.๒๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประจำปี ๒๕๑๕-๒๕๑๖ ณ หอประชุมวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซอยประสานมิตร ถนนสุขุมวิท

เวลา ๑๔.๓๕ น. เสด็จพระราชดำเนินถึง นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาพร้อมด้วยกรรมการสภาวิทยาลัย ฝั่ ๆ รับเสด็จ ฯ เสด็จ ฯ ไปทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดเยี่ยมของวิทยาลัย แล้วเสด็จเข้าสู่หอประชุมประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา กราบบังคมทูลถวายรายงานกิจการของวิทยาลัยที่ได้ดำเนินการมาในรอบปี ๒๕๑๕-๒๕๑๖ แล้วกราบบังคมทูลเบิกผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร การศึกษามหาบัณฑิตและปริญญาบัตรการศึกษาบัณฑิต ตามลำดับ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ผู้ที่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรกล่าวคำปฏิญาณ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทความว่า การให้การศึกษา คือการแนะนำและส่งเสริมบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ คิดอ่าน และการกระทำตามอัธยาศัยของแต่ละคน โดยจุดประสงค์ในที่สุดให้บุคคลสามารถนำเอาความสามารถต่าง ๆ ที่มีในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อุศลตน แก่บุคคลอื่นอย่างสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งเบียดเบียนแก่งแย่งกัน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้ ดังนั้น ในแง่ของเจ้าหน้าที่จัดการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบัณฑิตเป็นผู้นำอยู่ จึงควรจะได้ทราบจุดหมายของการศึกษาโดยชัดแจ้ง ทั้งควรถือเป็นหน้าที่จำเป็นจะต้องปฏิบัติว่า ผู้ให้การศึกษาระดับใด สาขาใดก็ตาม รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาด้วย ต้องปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจกัน มีความสัมพันธ์ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและกว้างขวาง สนับสนุนส่งเสริมงานของแต่ละสาขา แต่ละระดับขึ้นมาเป็นชั้น เว้นจากความขัดแย้งและเบียดเบียนกันโดยเด็ดขาด ความเจริญทางการศึกษาของชาติ ที่ทุกคนต้องการจึงจะมีประสิทธิผลขึ้นมาได้ แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

วันพุธ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วันนี้ เวลา ๑๔.๑๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประจำปี ๒๕๑๕-๒๕๑๖ ณ หอประชุมวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซอยประสานมิตร ถนนสุขุมวิท ต่อจากเมื่อวานนี้

LI RT

เวลา ๑๔.๓๐ น. เสด็จพระราชดำเนินถึง นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ในฐานะประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา พร้อมด้วยกรรมการสภาวิทยาลัยเฝ้า ฯ
รับเสด็จ ฯ เสด็จเข้าสู่หอประชุม ทรงจุกฐูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ประทับพระราชอาสน์ ต่อจาก
นั้น ประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษากราบบังคมทูลเบิกผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับพระราชทาน
ปริญญาบัตรการศึกษาบัณฑิต พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ผู้ที่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตร
กล่าวคำปฏิญาณ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทความว่า ผลที่
พึงได้ในที่สุดของการให้การศึกษาคือการที่บุคคลผู้ได้รับการศึกษา สามารถนำคุณสมบัติที่มีอยู่
ในตัวออกมาปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ช่วยตน ช่วยผู้อื่น เพื่ออยู่ร่วมกันได้เป็นสังคมและเป็นประ
เทศชาติ ซึ่งในการให้ศึกษานั้น เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาจะต้องเข้าใจซึ่งถึงเจตนาร่วมกัน และ
จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกันทุก ๆ ฝ่าย การให้ศึกษานั้น แม้จะแบ่งเป็นหลายระดับ
หลายสาขา หลายฝ่าย ก็อยู่ในแผนการใหญ่อันเดียวกัน ผู้เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ โดยเฉพาะ
ชั้นหัวหน้างานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงโครงสร้างทั้งหมด พร้อมทั้งความมุ่งหมายของ
งานแต่ละชั้น แต่ละตอนด้วย จึงจะปฏิบัติได้ไม่ติดขัด เช่น ผู้ปฏิบัติงานระดับประถมศึกษา
ต้องเข้าใจงานของระดับมัธยม จึงจะจัดเตรียมนักเรียนได้พร้อมและถูกต้องสำหรับระดับนั้น ทำ
นองเดียวกัน ผู้ที่ปฏิบัติงานในค้ำมัธยม ก็ต้องทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้มาอย่างไร จะ
อบรมสั่งสอนในชั้นนี้อย่างไร นักเรียนจึงจะสามารถออกไปเป็นพลเมืองดี หรือเข้าเรียนระดับสูง
ขึ้นไป หรือเปลี่ยนทางเล่าเรียนไปทางสายอื่นได้อย่างพอเหมาะพอสม ฝ่ายเจ้าหน้าที่บริหารนั้น
ก็ต้องเรียนรู้งานของฝ่ายสอน ให้ทราบว่าผู้สอนต้องการความสะดวก ต้องการความสนับสนุนใน
เรื่องใด จุดใด มิฉะนั้นแล้วจะเกิดความติดขัดล่าช้า หรือเสียผลในการปฏิบัติงานขึ้น ฉะนั้น บัณฑิต
ทั้งปวงจะต้องปฏิบัติงานตามสาขาที่ฝึกฝนมา จะต้องเรียนรู้งานและปฏิบัติงานการศึกษาได้โดย
ถูกต้องและครบถ้วน เพื่อการศึกษาของชาติของเรา จักได้ดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายได้โดยสมบูรณ์
จบแล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระราชโอรสอำนวยการพรเนื่องในวันชาติสาธารณรัฐเวียดนาม

เนื่องด้วยวันที่ ๑ พฤศจิกายน ตรงกับวันชาติสาธารณรัฐเวียดนาม พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชโอรสอำนวยการไปยังประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐเวียดนาม
ดังต่อไปนี้

LIIRT

วพณฯ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐเวียดนาม

ไซ่ง่อน

ในโอกาสวันชาติของสาธารณรัฐเวียดนาม ข้าพเจ้ามีความยินดีขอส่งคำอวยพรพร้อมด้วยความปรารถนาดีมายังท่าน เพื่อท่านประสบความสำเร็จ และเพื่อความสุขสมบูรณ์ของประชาชนชาวเวียดนาม ข้าพเจ้าหวังว่า ความสัมพันธ์อันมิตรอันใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลของเราทั้งสอง จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนของประเทศทั้งสอง

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระราชโอรสเลขอำนวยการเนื่องในวันชาติสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตไซเชียลิสต์

เนื่องด้วย วันที่ ๗ พฤศจิกายน ตรงกับวันชาติของสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตไซเชียลิสต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชโอรสเลขอำนวยการไปยังประธานคณะอภิมุขสูงสุดแห่งสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตไซเชียลิสต์ ดังต่อไปนี้

วพณฯ ประธานคณะอภิมุขสูงสุดแห่งสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตไซเชียลิสต์

มอสโก

ในโอกาสวันชาติของสหภาพสาธารณรัฐโซเวียตไซเชียลิสต์ ข้าพเจ้าขอส่งคำอวยพรและความปรารถนาดีมายังท่าน เพื่อท่านประสบความสำเร็จสมบูรณ์ ทั้งประชาชนชาวโซเวียต มีความผาสุกและเจริญรุ่งเรืองสืบไป

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระราชโอรสเลขถวายพระพรเนื่องในวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเจ้ามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์

เนื่องด้วย วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเจ้ามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชโอรสเลขถวายพระพรไปดังต่อไปนี้

“ในวาระดิถีอันตรงกับวันพระราชสมภพของพระองค์นี้ หม่อมฉันขอถวายพระพรพร้อมด้วยความปรารถนาดีมา เพื่อพระองค์และพระราชวงศ์ทรงมีพระพลานามัยอันสมบูรณ์ และประชาชนลาวมีความผาสุกสืบไป

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

LIART

เสด็จการณในรชบเค็ชช

ใน ประเทศ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รับพระรชทณนำพระภคินีไปทอด ณ วัดไตรมิตรวิทยารณ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ขพณฯ พลตรี ศิริ สิริโยธิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ไปเป็นประธานในการถวายผ้าพระภคินีพระรชทณของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ วัดไตรมิตรวิทยารณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมี พระมหาไพธวงศาจารย์ รองสมเด็จพระรชคณะ กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นเจ้าอาวาส

เมื่อ ขพณฯ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปตั้งพระอุโบสถวัดไตรมิตรฯ รับผ้าพระภคินีจากเลขาธิการรัฐสภา นำไปวางบนพานแว่นฟ้าหน้าอาสนสงฆ์ หลังจากนั้น ได้จุกรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย เสร็จแล้ว มอบผ้าห่มพระประธานให้แก่เจ้าหน้าที่ของวัดไปห่มพระประธานในพระอุโบสถ ต่อมา ขพณฯ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติกล่าวถวายผ้าพระภคินีเสร็จแล้ว พระสงฆ์ประกอบพิธีกรรม ต่อจากนั้น ขพณฯ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วย ขพณฯ นายทวี แรงขำ รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขพณฯ พลเรือเอก กมล สัตกะสิน รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางทณ นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เลขาธิการรัฐสภา พันเอก สงวน คำวงษา รองเลขาธิการรัฐสภา และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ได้ถวายเครื่องบริขารและเครื่องไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เป็นเสร็จพิธี

LI RT

ในโอกาสที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอด ณ วัดไตรมิตรวิทยารามฯ พจนว. ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มอบเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย “โอลิมเปีย” ให้แก่โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย และมอบเครื่องคิดเลขไฟฟ้า “ซีทีเซน” ให้แก่โรงเรียนมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาด้วย

ลงมติให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ฯ

ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๓๔ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่นักเรียนนิสิต นักศึกษา และประชาชน ซึ่งกระทำความผิดเนื่องเกี่ยวกับการเดินขบวนเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคมนี้แล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้รวดเดียวสามวาระ ในระหว่างการพิจารณาได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติบางท่านเสนอให้กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมไปถึงเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วย นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ตามหลักกฎหมายนี้จะออกกฎหมายนิรโทษกรรมได้เฉพาะผู้กระทำความผิดเท่านั้น การกระทำของทหารและตำรวจตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว การจะออกกฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ไม่ได้กระทำความผิดจะเกิดประโยชน์อะไร

นายมารุต บุณนาค ได้ตั้งข้อสังเกตต่อรัฐบาลให้พิจารณาออกกฎหมายนิรโทษกรรมแก่นักศึกษาสมาชิกรัฐสภาผู้แทน ๓ คน ซึ่งถูกคณะปฏิวัติใช้อำนาจมาตรา ๑๗ ลงโทษ เพราะเรียกร้องรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับนักเรียนนิสิตและนักศึกษา ในข้อนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ชี้แจงว่า รัฐบาลกำลังพิจารณาข้อเสนอของสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยด้วยอยู่แล้ว นายมารุต บุณนาค ยังได้ตั้งข้อสังเกตต่อไปด้วยว่า หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายฉบับนี้ ควรจะได้มีการเขียนให้เห็นเจตนารมณ์ของนักเรียนนิสิตนักศึกษาในการเอาชีวิตและเลือดเนื้อเข้าต่อสู้ให้ได้มาซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประวัติศาสตร์ของชาติในเวลาต่อไป (โปรดอ่านบันทึกการประชุมสภาฯ ครั้งที่ ๓๔ ในหน้างานของสภาฯ หน้า ๒๕ ฉบับนี้)

ผู้มีเกียรติชาวต่างประเทศเข้าเยี่ยมค้ำับประธานสภา ฯ

เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เวลา ๑๐.๓๐ น. นายโทมัส เจ. มาเนส ที่ปรึกษาสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ได้เข้าเยี่ยมค้ำับ พลตรี ศิริ สิริโยธิน ประธานสภานิติบัญญัติ

LIART

แห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในโอกาสที่ได้เดินทางเข้ามารับตำแหน่งที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ฯ คนใหม่ประจำประเทศไทย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ต้อนรับและสนทนาปราศรัยด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี ที่ปรึกษา ฯ ได้อำลากลับเมื่อเวลา ๑๑.๑๐ น.

แถลงการณ์ของรัฐบาล

เรื่อง การสอบสวนการสั่งการของจอมพล ถนอม กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร และการปฏิบัติการของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร

เนื่องจากปรากฏว่าในระหว่างวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจได้ใช้อาวุธประทุษร้ายต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน จนถึงแก่ความตายและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก เหตุเกิดขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมืองและรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชน กระทรวงกลาโหมจึงได้ดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์ดังกล่าวเพื่อทราบถึงเหตุแห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจว่าได้กระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือไม่ประการใด

บัดนี้ ได้รับรายงานจากกระทรวงกลาโหมว่า จากผลของการสอบสวนได้ความเป็นที่ชักแจ้งว่า ในระหว่างวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ จอมพล ถนอม กิตติขจร ในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุด และจอมพล ประภาส จารุเสถียร ในฐานะรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้อำนวยการปราบปรามจลาจลร่วมตามคำสั่งแต่งตั้งของนายกรัฐมนตรี และในฐานะผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ได้มาอำนวยความสะดวกและวางแผนร่วมกับข้าราชการทหารและตำรวจระดับสูงเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดจากการชุมนุมและเดินขบวนของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนอยู่ ณ กองบัญชาการสวนรื่นฤดีตลอดเวลา โดยเฉพาะในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ เมื่อได้รับรายงานว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ได้เริ่มเคลื่อนขบวนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาตามถนนราชดำเนิน จอมพล ประภาส จารุเสถียร ในฐานะผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบางหน่วยออกไปปฏิบัติหน้าที่สกัดกั้นการเดินขบวนมิให้ผ่านสถานที่บางแห่ง เพื่อถวายความอารักขาแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และให้เจ้าหน้าที่ทหารรักษาความปลอดภัยให้แก่กองบัญชาการบริเวณสวนรื่นฤดี และในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เมื่อจอมพล ถนอม

LIART

กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร ได้รับรายงานว่าได้มีการปะทะระหว่างนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ณ บริเวณถนนพระราม ๕ ด้านระหว่างสวนจิตรลดา และสวนสัตว์ดุสิต รวมทั้งการรายงานจากพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และเจ้าหน้าที่ผู้ใกล้ชิดว่าได้มีการล้อมกลุ่มกำลังคนและอาวุธในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อก่อการจลาจลล้มล้างรัฐบาล และได้มีบุคคลกลุ่มหนึ่งเข้ายึดกรมประชาสัมพันธ์ จอมพล ถนอม กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร จึงได้ร่วมกันสั่งการให้กองทัพบกส่งกำลังหนึ่งกองร้อยอาวุธเบา จากกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ร่วมกวดกองลาดตระเวนหนึ่งกอง และหมวดรถถังหนึ่งหมวดจากกองพันทหารม้าที่ ๔ และกำลังทางกองทัพเรืออีกส่วนหนึ่ง ออกปฏิบัติการเพื่อยึดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และคุ้มครองสถานที่ราชการบางแห่ง และถ้ามีการต่อสู้ขัดขวางก็ให้ใช้อาวุธปราบปรามได้

ในส่วนที่เกี่ยวกับความร้ายแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กระทรวงกลาโหมได้สอบสวนถึงการรายงานจากเจ้าหน้าที่หน่วยต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ประจำอยู่ ณ กองบัญชาการสวนรื่นฤดีแล้ว ปรากฏว่าไม่มีเจ้าหน้าที่หน่วยใดได้รายงานว่าได้มีการจลาจลเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ถึงขั้นต้องใช้กำลังทหารปราบปรามอย่างรุนแรง สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ถนนพระราม ๕ บริเวณข้างสวนจิตรลดา ในตอนเช้าวันที่ ๑๔ ตุลาคม ปรากฏว่า พลตำรวจโท มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการรักษาความปลอดภัยในบริเวณใกล้เคียงสวนจิตรลดาตามคำสั่งของจอมพล ประภาส จารุเสถียร ก็ได้วิญญูรายงานต่อจอมพล ประภาส จารุเสถียร ในฐานะผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจว่าจะมีทิศทางให้ประชาชนผ่านไปทางราชวัตรและถนนราชวิถีได้หรือไม่ แต่ได้รับคำสั่งจากจอมพล ประภาส จารุเสถียร ยืนยันให้ดำเนินการสกัดกั้นมิให้ประชาชนใช้ถนนพระราม ๕ ไปทางราชวัตรและถนนราชวิถีอย่างเด็ดขาด ทำให้เกิดการไม่เข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จำใจปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชากับประชาชนผู้ประสงค์จะใช้ถนนเพื่อเดินทางกลับบ้านของตน และใช้กำลังประทุษร้ายซึ่งกันและกัน แต่ก็ยังเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่รุนแรงพอที่จะต้องกักตุนใจสั่งการให้นำกำลังทหารออกปฏิบัติการ

ส่วนการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ทหารเข้ายึดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และคุ้มครองสถานที่ราชการบางแห่ง และเกิดการใช้อาวุธทำร้ายประชาชนจนเสียชีวิตนั้น จากผลการสอบสวนปรากฏว่าจอมพล ถนอม กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร ได้สั่งการตามรายงานของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำตัวบางคน แม้ว่าในชั้นแรกจอมพล ถนอม กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร จะได้นำกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติโดยสั่งการมิให้เจ้าหน้าที่ทหารใช้อาวุธ เว้นแต่เพื่อป้องกัน

ตัว แต่ปรากฏจากคำให้การของบุคคลซึ่งอยู่ในห้องทำงานร่วมกับจอมพล ถนอม กิตติขจร และ จอมพล ประภาส จารุเสถียร ว่า พันเอก ณรงค์ กิตติขจร เป็นผู้นำเหตุการณ์ต่าง ๆ มีรายงานต่อ จอมพลทั้งสองอยู่ตลอดเวลา และเสนอให้ใช้กำลังทหารปราบปรามอย่างเด็ดขาด แต่เมื่อได้สอบสวนและตรวจสอบกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ในภายหลัง แต่ปรากฏว่าการรายงานของ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ส่อไปในทางบิดเบือนให้เกินกว่าความเป็นจริง โดยอ้างว่าให้มีผู้ก่อการ จลาจลเพื่อล้มล้างรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อยั่วให้มีการสั่งการใช้กำลังทหารปราบปราม นอกจากรายงาน ของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร แล้วยังมีรายงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำตัวของ จอมพล ถนอม กิตติขจร ในลักษณะยั่วให้จอมพลทั้งสองกำเนินการปราบปรามอย่างรุนแรงอีก เช่นเดียวกัน กระทรวงกลาโหมได้พิจารณาถึงหลักฐานการสั่งการของจอมพลทั้งสองแล้ว เห็นว่า เป็นการสั่งการตามอารมณ์และซาตสทิที่จะใช้วิจารณ์จนให้รอบคอบ ประกอบกับเชื้อเพลิงการ รายงานของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ยิ่งกว่าความระทึกเหินของนายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่ปฏิบัติหน้าที่ และรับผิดชอบในสายงานต่าง ๆ ในกองบัญชาการ ทั้งนี้ เพราะถือว่เป็นผู้อำนาจสูงสุดใน ทางการเมืองและในทางทหารแต่เพียงสองคนและถึงแม้ว่าในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นวัน ที่จอมพลทั้งสองพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว แต่ก็ยังจะอาศัยอำนาจในทางทหารสั่งการ เกี่ยวกับการใช้กำลังทหารเพื่อปราบปรามต่อไปอีก เมื่อเปรียบเทียบการสั่งการของจอมพลทั้งสอง ซึ่งอ้างว่าให้มีการจลาจลเกิดขึ้นในประเทศจนทำให้เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจซึ่งเคารพในความ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดหลงเชื่อและใช้อาวุธปราบปรามนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนโดย เข้าใจว่าเป็นผู้ก่อการจลาจล กับความเป็นจริงแห่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและประจักษ์ต่อสายตาของ ประชาชน ย่อมแสดงให้เห็นว่าเป็นการสั่งการที่รุนแรงเกินกว่าเหตุและได้กระทำด้วยอารมณ์ โกรธเคืองประชาชน โดยมีคำหนึ่งถึงกระแสน้ำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรง ขอร้องไม่ให้รัฐบาลใช้อาวุธปราบปรามประชาชน ไม่เหมาะสมกับลักษณะของผู้ซึ่งพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงไว้วางพระราชหฤทัยโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหาร สูงสุดและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผลให้ประชาชนต้องเสียชีวิตและเลือกเนื้อจำนวนมาก หมาย ทั้งนี้ เมื่อได้มีนายทหารชั้นผู้ใหญ่รายงานถึงผลการปฏิบัติงานคำสั่งและแสดงความข้องใจ ประท้วงถึงการสั่งการให้ใช้กำลังปราบปรามอย่างรุนแรงเกินกว่าเหตุ จนจอมพล ถนอม กิตติขจร และจอมพล ประภาส จารุเสถียร ยอมจำนนต่อความเป็นจริงและสำนึกถึงการตกลงใจสั่งการผิด พลาดบกพร่องของตนแล้ว บุคคลทั้งสองจึงได้ขอลาออกจากตำแหน่งการเมืองในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ และตำแหน่งทางทหาร ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ และรีบเดินทางออกไปนอกประเทศ ดังเช่นที่ทราบกันอยู่แล้ว

สำหรับการปฏิบัติการของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร นั้น ได้ความจากการสอบสวนว่าในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เวลาประมาณ ๐๘.๓๐ น. พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้สั่งให้จัดเฮลิคอปเตอร์จำนวน ๒ เครื่อง ซึ่งกรมการขนส่งทหารบกก็ได้จัดให้ตามความประสงค์ของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร หลังจากนั้น พันเอก ณรงค์ กิตติขจร พร้อมด้วยคณะผู้ติดตามได้ทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการให้เฮลิคอปเตอร์ทั้ง ๒ เครื่องนั้นปฏิบัติการตามความพอใจของตนโดยมิได้มีการติดต่อรายงานให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงทราบ การปฏิบัติการของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ดังกล่าวข้างต้นมีหลักฐานชี้ชัดว่า พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้ดำเนินการไปโดยผลการ ชัดต่อแผนปฏิบัติการที่ใ้กำหนดไม่ให้เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจปฏิบัติการรุนแรงต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน แต่ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้สั่งการใช้เฮลิคอปเตอร์ทั้ง ๒ เครื่องดังกล่าว โดยตนเองมิได้มีอำนาจ และได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทั้งทหารและตำรวจที่ติดตามขึ้นเฮลิคอปเตอร์ใช้อาวุธปืนยิงนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ที่ชุมนุมอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยอ้างว่าเป็นแหล่งสังสุ่มของพวกจลาจล การปฏิบัติการของพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ดังกล่าวข้างต้น เป็นผลให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีพฤติการณ์และการกระทำบางประการที่ทำให้เชื่อได้ว่าเป็นการปฏิบัติการที่โหดร้ายทารุณและมิได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่พันเอก ณรงค์ กิตติขจร จะพึงปฏิบัติได้ ซึ่งกระทรวงกลาโหมกำลังดำเนินการรวบรวมหลักฐานเพื่อประกอบเป็นสำนวนสำหรับฟ้องร้องต่อไป และเนื่องจากเป็นการกระทำที่ละเมิดข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และก้าวล่วงการบังคับบัญชาของกองทัพบก จึงถือได้ว่าเป็นผู้ฝ่าฝืนวินัยทหารอย่างร้ายแรง ถือได้ว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนายทหารอย่างยิ่ง กองทัพบกได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรที่จะให้พันเอก ณรงค์ กิตติขจร อยู่ในราชการกองทัพบกต่อไป กองทัพบกจึงได้ดำเนินการขอลดพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ออกจากประจำการแล้วโดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ข้าราชการทหารในกองทัพบกสืบไป

รัฐบาลได้พิจารณาพฤติการณ์ของจอมพล ถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ตามสำนวนการสอบสวนของกระทรวงกลาโหมแล้ว เห็นว่าบุคคลทั้งสามได้ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ และแผ่ไว้ด้วยโทษะจริตมุ่งหมายทำลายล้างนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน รัฐบาลจะได้ออบให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

จึงขอแถลงเพื่อทราบทั่วกัน

สำนักนายกรัฐมนตรี วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

LI RT

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว การพิจารณาปลดปล่อยนักโทษการเมือง

๕ พ.ย. ๒๕๑๖ ภายหลังพิธีเปิดประชุมทางวิชาการของกรมการแพทย์และอนามัย ประจำปี ๒๕๑๖ ที่หอประชุมโรงพยาบาลสงฆ์ ฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้ตอบข้อซักถามของผู้แทนหนังสือพิมพ์ ถึงการพิจารณาปลดปล่อยนักโทษการเมืองที่ถูกคุมขัง อยู่ตามมาตรา ๑๗ โดยรัฐบาลชุดก่อนประมาณ ๘๐ กว่าคน รวมทั้งอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีก ๓ คนด้วย ว่าขณะนี้เข้าใจว่า ที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับ รายงานผลให้ทราบ - ตามความเห็นของนายกรัฐมนตรีนั้น เห็นว่า ควรจะได้มีการพิจารณากัน ในเรื่องนี้ว่า สมควรจะดำเนินการประการใด

การอัยการพิทักษ์สัน

ผู้แทนหนังสือพิมพ์ได้เรียนถามถึงการอัยการพิทักษ์สันของจอมพล ถนอม กิตติขจร และ ภริยา จอมพล ประภาส จารุเสถียร และภริยา และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา นายกรัฐมนตรีชี้แจงว่า ความจริงเป็นแต่เพียงการอัยการพิทักษ์สัน เพื่อให้มีการสำรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วน เท่านั้น คณะกรรมการจะได้เสนอข้อเท็จจริงต่อนายกรัฐมนตรี จากนั้น นายกรัฐมนตรีได้นำ เสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอีกชั้นหนึ่ง เพื่อกำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

สำหรับการพิจารณาถอดยศของบุคคลทั้งสามตามคำเรียกร้องของประชาชนทั่วไปนั้น นายกรัฐมนตรีชี้แจงว่า เป็นเรื่องของกระทรวงกลาโหมที่จะดำเนินการ เนื่องจากในการขอ พระราชทานยศนั้น กระทรวงกลาโหมเป็นผู้ขอพระราชทาน ในการถอดยศจึงควรเป็นหน้าที่ของ กระทรวงกลาโหมเช่นเดียวกัน ส่วนการฟ้องร้องบุคคลทั้งสามในฐานะมาตรการสังหารชีวิตนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน นายกรัฐมนตรีขอรับไว้พิจารณา เพราะเป็นเสียงเรียกร้องของ ประชาชน ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สละตัวรับฟังตลอดเวลา แต่จะดำเนินการอย่างไรต่อไปนั้น จะต้อง พิจารณาถึงข้อเท็จจริงให้ต้องแท้เสียก่อน

รัฐบาลจะลดภาษีสินค้าอุปโภค บริโภค

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวเมื่อวันที่ ๑๔ พ.ย. ๒๕๑๖ ที่สถานี โทรทัศน์สีกองทัพบกว่า ในสัปดาห์หน้ารัฐบาลจะประกาศลดภาษีที่เกี่ยวกับสินค้าเครื่องอุปโภค บริโภคหลายชนิด ทั้งนี้เพื่อจะช่วยบรรเทาสินค้าที่มีความจำเป็นให้ขึ้นทันทีตามราคาน้ำมัน

นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า การขึ้นราคาน้ำมันย่อมมีผลกระทบต่อราคาสินค้า โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างแน่นอน ขณะนี้ กระทรวงการคลังกำลังพิจารณารายละเอียดอยู่ว่าจะลดภาษีสินค้าอะไรบ้าง ซึ่งนอกจากภาษีการค้าแล้ว ก็อาจจะมีการลดภาษีรายได้ด้วย

นายกรัฐมนตรีได้เปิดเผยให้ผู้สื่อข่าวทราบเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าว่า จากสถิติของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้แจ้งให้ทราบว่า ปัจจุบันการใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยได้มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นทุกเดือนอย่างน่าตกใจ เพราะฉะนั้น จึงขอร้องและขอวิงวอนให้ประชาชนทุกคนจงช่วยกันประหยัดให้มากที่สุด โดยเฉพาะแต่เรื่องการใช้น้ำมันเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะถ้าน้ำมันเกิดขาดแคลน ไฟฟ้าก็จะต้องขาดแคลนไปด้วย หรือมีเงินนั้นก็อาจจะต้องขึ้นราคา

นายกรัฐมนตรีชี้แจงต่อไปว่า รัฐบาลจะพยายามหาทางชี้แนะให้ประชาชนร่วมมือช่วยกันรู้จักประหยัด ทางฝ่ายรัฐบาลเองก็ต้องประหยัดทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รถยนต์ของทางราชการ

เกี่ยวกับปัญหาเรื่องค่ารถยนต์โดยสารประจำทางนั้น นายกรัฐมนตรีกล่าวว่าคงจะต้องยอมให้ขึ้นราคาได้บ้าง ทั้งนี้เพราะเราจะฝืนข้อเท็จจริงไปไม่ได้ในเมื่อราคาน้ำมันได้เปลี่ยนแปลงไป

ต่อข้อเรียนถามที่ว่า เหตุใดรัฐบาลไม่สั่งปิดบาร์และไนท์คลับ ตามคำเรียกร้องของนิสิตนักศึกษา นายกรัฐมนตรีชี้แจงว่า หากรีบกระทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยกะทันหันแล้ว ก็อาจจะเป็นการกระทบกระเทือนจิตใจและความรู้สึก แต่ถ้าหากทุกคนได้รับการขอร้องให้ประหยัด แต่ยังไม่ฟังเพื่อกันต่อไปอีก รัฐบาลก็อาจต้องดำเนินการเป็นขั้น ๆ ไป

ขอชมเชยและขอบใจทหารและตำรวจ

วพบดา นายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ถึงผู้อำนวยการรักษาความสงบ ชมเชยและขอบใจทหารและตำรวจว่า นายกรัฐมนตรีได้ติดตามข่าวคราวและรับทราบถึงขั้นศีธรรมและความมอดทนของทหารและตำรวจต่อพฤติกรรมบางประการ และเสี่ยงกระทบกระทั่งหลังจากเหตุการณ์เดินขบวนของนิสิต นักศึกษาและนักเรียน เมื่อกลางเดือนตุลาคมนี้แล้ว มีความประทับใจและภูมิใจในคุณธรรมของทหารและตำรวจของชาติเป็นอย่างยิ่ง จึงขอชมเชยและขอบใจทหารและตำรวจทุกคน

LIART

นักเรียน นิสิต นักศึกษาทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารตำรวจ ยื่นยื่นร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ

๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ นักเรียน นิสิต นักศึกษาและนักเรียนทหาร—ตำรวจ ได้ร่วมกันยื่นยื่นต่อนายกรัฐมนตรีว่า จะร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งสีและแยกสถาบันกันอย่างแต่ก่อน โดยทั้งหมดมีเป้าหมายร่วมกันคือ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ผู้แทนนักเรียน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนทหารตำรวจ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ผู้แทนศูนย์กลางนักเรียนอาชีวศึกษาแห่งประเทศไทย ผู้แทนนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ผู้แทนนักเรียนนายร้อย นายเรือ นายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้เข้าพบนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ที่ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล โดย พลเอก กฤษณ์ สีวะรา ผู้บัญชาการทหารบกในฐานะผู้อำนวยการรักษาความสงบ ได้ร่วมสนทนากับผู้ช่วย นายกรัฐมนตรีขอให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาทุกสถาบันได้มีความสมัครสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อร่วมมือกับรัฐบาลในการสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติสืบไป

ภายหลังจากผู้แทนนักเรียน นิสิต นักศึกษาและนักเรียนทหารตำรวจเข้าพบนายกรัฐมนตรีดังกล่าวนี้แล้ว ต่อมาเวลา ๑๓.๒๐ น. นักเรียนโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายประมาณ ๕๐๐ คน ได้เข้าเยี่ยมคำนับนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี และได้ขอคำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อาทิ เรื่องเกี่ยวกับจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร ซึ่งขณะนี้อยู่ต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้แทนนักเรียนโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายยังได้ขอให้ทางราชการพิจารณายกระดับอาชีวการเขียนแบบของผู้ที่จบอาชีวศึกษา และขอให้พิจารณากวียฐานะของโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวายขึ้นเป็นวิทยาลัยอีกด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ทางราชการได้ขอรับไว้พิจารณา

แสดงความห่วงใยต่อข่าวการเดินขบวนของ นักเรียน นักศึกษา ในส่วนภูมิภาค

๑๕ พ.ย. ๒๕๑๖ ภายหลังจากการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วาพัฒนา นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้ให้สัมภาษณ์ผู้แทนหนังสือพิมพ์ โดยแสดงความห่วงใยต่อข่าวที่ว่า ได้มีการเดินขบวนของนักเรียนนักศึกษา และประชาชนในส่วนภูมิภาค เพื่อ

LI RT

ขับไล่บุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และครู เป็นต้น นายกรัฐมนตรีในวันเกรงว่า เหตุการณ์เช่นนี้จะลุกลามและวุ่นวายต่อไปจนเกินเหตุ ในทางที่ถูกที่ควรนั้น ถ้าหากนักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนเห็นว่า บุคคลใดบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ก็ควรที่จะร้องเรียนไปตามลำดับชั้น เพื่อหน่วยราชการของข้าราชการผู้ที่อยู่ในสังกัดจะได้พิจารณาตามความเหมาะสม และช่วยความเป็นธรรมต่อไป

นายกรัฐมนตรีได้ขอร้องให้สื่อมวลชนวิงวอนนักเรียน นักศึกษาและประชาชนเหล่านั้นว่า ในการกระทำใด ๆ ขอให้ทำด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลและอยู่ในขอบเขตอันถึงยามอย่ากระทำด้วยอารมณ์อันวู่วามและเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในขณะที่บ้านเมืองกำลังต้องการความสมัคคีปรองมอดสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การต่างประเทศ

เหตุการณ์เมื่อกลางเดือนตุลาคม มิได้มีผลกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

นายประชา คุณะเกษม อธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ แถลงแก่ผู้สื่อข่าว เมื่อวันที่ ๙ พ.ย. ๒๕๑๖ ณ กระทรวงการต่างประเทศว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อกลางเดือนตุลาคมนี้ มิได้มีผลกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศอื่นโดยตรง แต่อาจจะมีผลสืบเนื่องตามมาก็ได้

อธิบดีกรมสารนิเทศได้ชี้แจงต่อไปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐนั้น นโยบายของประเทศไทยนั้นยังคงถือว่าสหรัฐเป็นมิตรที่ดี และนโยบายนี้ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง หากทางสหรัฐมีปัญหาใดที่ข้องใจก็อาจจะหยิบยกเรื่องราวนั้นขึ้นมาพิจารณาร่วมกันได้

ผู้สื่อข่าวเรียนถามถึงความเคลื่อนไหวของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจรว่า กระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานมาอย่างไรบ้างหรือไม่ นายประชา คุณะเกษม ชี้แจงว่า เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยที่สหรัฐและสาธารณรัฐจีน ได้รายงานความเคลื่อนไหวมาให้กระทรวงการต่างประเทศทราบตลอดเวลา ตามรายงานนั้นยังไม่ทราบแน่นอนว่า บุคคลทั้งสามจะเดินทางออกไปอยู่ประเทศใดหรือไม่ สำหรับที่มีข่าวว่าจอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร จะขอลี้ภัยไปอยู่อังกฤษนั้น ขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศยังไม่ได้รับรายงานจากสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอนจนถึงเรื่องนี้เลย

ผู้สื่อข่าวเรียนถามถึงข้อเท็จจริงที่มีข่าวว่า จอมพลถนอม กิตติขจร ได้ใช้หนังสือเดินทางการทูตว่า เป็นความจริงเพียงใดและจะมีสิทธิใช้หนังสือเดินทางนั้นต่อไปหรือไม่ นายประชา กุณะเกษม ชี้แจงว่า หนังสือเดินทางการทูตที่จอมพล ถนอม กิตติขจร ถืออยู่นั้น เข้าใจว่า เป็นหนังสือเดินทางที่เคยใช้อยู่ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และยังไม่หมดอายุซึ่งยังคงใช้ต่อไปได้จนกว่าจะหมดอายุที่ได้ระบุไว้ และเมื่อหนังสือเดินทางนั้นหมดอายุแล้ว จอมพลถนอม กิตติขจร ก็ย่อมมีสิทธิที่จะขอหนังสือเดินทางใหม่ได้ในฐานะที่เป็นคนไทย สำหรับ เอกสิทธิเกี่ยวกับทางการทูต นายประชา กุณะเกษม ชี้แจงว่า ตามขอบเขตของการใช้สิทธิการใช้หนังสือเดินทางการทูตนั้น นอกจากเจ้าหน้าที่ในกระทรวงการต่างประเทศแล้ว ยังได้ระบุด้วยว่า นายกรัฐมนตรี ประธานสภาและรองประธานสภา ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรี รวมทั้งครอบครัว มีสิทธิขอหนังสือเดินทางการทูตได้ และยังมีระบุไว้ด้วยว่า สำหรับผู้ที่เคยเป็นนายกรัฐมนตรี มาแล้วก็มีสิทธิขอหนังสือเดินทางการทูตได้ แต่การจะอนุมัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ กระทรวงการต่างประเทศ

ยังคงถือว่ารัฐบาลของจอมพลถนอมนอลเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องของเขมร

๘ พ.ย. ๒๕๑๖ กระทรวงการต่างประเทศแถลงว่า ประเทศไทยยังคงถือว่ารัฐบาลของ จอมพล ถนอมนอล เป็นรัฐบาลที่ถูกอ้างตามกฎหมายของเขมร และมีความเห็นว่าคณะผู้แทนของ เขมรที่เข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติที่นครนิวยอร์กในขณะนั้นเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องแล้ว

กระทรวงการต่างประเทศแถลงเรื่องนี้ เพื่อวิจารณ์กรณีที่มีประเทศกลุ่มหนึ่งนำโดย อัลจีเรีย ได้เสนอข้อมติให้สหประชาชาติถือว่ารัฐบาลพลัดถิ่นของเจ้าสีหนุที่กรุงปักกิ่ง เป็นผู้แทน ที่ถูกต้องของเขมร ไม่ใช่รัฐบาลของจอมพล ถนอมนอล ที่กรุงพนมเปญ ซึ่งเรื่องนี้ กลุ่มประเทศ เอเชียและแปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทยและญี่ปุ่นได้มีบทบาทพยายามหาทางยับยั้งร่างข้อมติ ดังกล่าว

อียิปต์ และอิสราเอล จะตกลงหยุดยิงกัน

๑๐ พ.ย. ๒๕๑๖ เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงแก่ผู้สื่อข่าวกรมประชาสัมพันธ์ว่า รู้สึกยินดีที่ได้ทราบข่าวว่า อียิปต์และอิสราเอลจะตกลงกันเพื่อให้การหยุดยิงในตะวันออก กลางมีผลในทางปฏิบัติโดยแท้จริง และแสดงความหวังว่า ข้อตกลงในขั้นต้นนี้จะนำไปสู่การเจรจา เพื่อแก้ปัญหาและการดำเนินการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมติที่ ๒๔๒ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ต่อไป

เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ข้อคิดเห็นถึงกล่าวนี้ต่อกรณีที่ยิปต์และอิสราเอล ได้รับข้อเสนอ ๖ ประการที่สหรัฐเป็นสื่อกลางในการเจรจาเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตามข้อตกลงหยุดยิงในแนวรบด้านอียิปต์กับอิสราเอล

อังกฤษปฏิเสธการขอลี้ภัยการเมือง

๑๑ พ.ย. ๒๕๑๖ ชาวจากกรุงลอนดอนแจ้งว่า จอมพล ประภาส จารุเสถียร และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้พยายามขอลี้ภัยการเมืองอยู่ในประเทศอังกฤษแต่ถูกปฏิเสธ

ตามรายงานข่าวของสำนักข่าวรอยเตอร์แจ้งว่า จอมพล ประภาส จารุเสถียร และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ได้เดินทางหนีจากประเทศไทยไปยังกรุงไคเป เมื่อคณะรัฐบาลทหารได้ลาออกจากตำแหน่งเมื่อเดือนตุลาคมที่แล้ว ภายหลังจากที่มีการต่อสู้กันระหว่างทหารตำรวจกับนักศึกษาซึ่งก่อการเดินขบวนขึ้น

บุคคลทั้งสองได้ดำเนินการติดต่อจากกรุงไคเปไปยังทางราชการอังกฤษที่ฮ่องกงเมื่อสองสามวันก่อน เพื่อขอลี้ภัยการเมืองอยู่ในประเทศอังกฤษ

โฆษกกระทรวงมหาดไทยอังกฤษแถลงที่กรุงลอนดอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ได้มีการทาบถามขั้นต้นเพื่อขอลี้ภัยทางการเมือง แต่อังกฤษเห็นว่าเรื่องนี้ไม่เข้าประเด็นการลี้ภัยทางการเมืองแต่อย่างใดและเข้าใจว่า บุคคลทั้งสองคงจะได้ยื่นขอลี้ภัยการเมืองแบบเดียวกันนี้ต่อประเทศอื่น ๆ ทั่ว

สำนักข่าวรอยเตอร์แจ้งต่อไปว่า ทางราชการอังกฤษไม่ได้แสดงอะไรเพิ่มเติมในเรื่องนี้ แต่จากรายงานของวงการที่ทราบเรื่องก็กล่าวไว้ว่า ทางราชการอังกฤษพิจารณาเห็นว่าคำขอลี้ภัยการเมืองของบุคคลทั้งสองไม่เข้าข่ายที่จะได้รับพิจารณาเหมือนกับกรณีอื่น ๆ ทั้งนี้ ตามปกติแล้วทางราชการอังกฤษจะพิจารณาคำขอลี้ภัยทางการเมือง ก็ต่อเมื่อผู้ยื่นคำขอได้เดินทางไปต่างประเทศอังกฤษแล้ว หรือการอยู่ในประเทศอื่นต่อไป จะเป็นอันตรายต่อบุคคลผู้นั้น แต่สำหรับกรุงไคเปไม่เห็นว่าจะเป็นอันตรายต่อจอมพล ประภาส จารุเสถียร และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจรเลย.

สหรัฐยังคงยืนยันสนับสนุนองค์การ สปอ.

นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ เลขาธิการ สปอ. ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวเมื่อวันที่ ๕ พ.ย. ๒๕๑๖ ที่องค์การ สปอ. ว่า รัฐบาลสหรัฐยังคงยืนยันสนับสนุนองค์การ สปอ. อย่างแข็งขัน

ข้อเรียกร้องของสมาชิกรัฐสภาสหรัฐบางคนทำให้สหรัฐถอนตัวออกจากองค์การ สปอ. โดยสิ้นเชิง เป็นเพียงปัญหาการเมืองภายในประเทศของสหรัฐเท่านั้น

เลขาธิการ สปอ. แถลงถึงกล่าวนี้ในการวิจารณ์ข้อเสนอของ นายแฟรงค์ เซ็ช ซึ่งเป็นสมาชิกคณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ของสภาสูงสหรัฐ ที่ได้เรียกร้องให้สหรัฐถอนตัวออกจาก องค์การ สปอ. โดยสิ้นเชิง ซึ่งเลขาธิการ สปอ. กล่าวว่า คณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ของสภาสูงสหรัฐได้เคยเรียกร้องเช่นนี้มาก่อนแล้ว อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการประชุมคณะมนตรี สปอ. ที่แล้วที่สหรัฐ ประธานาธิบดีนิกสันก็ได้ยืนยันต่อเลขาธิการ สปอ. อย่างหนักแน่นว่า สหรัฐยังคงสนับสนุนองค์การ สปอ. ต่อไปอย่างเข้มแข็งโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกัน นายชเลสซิงเจอร์ รัฐมนตรีกลาโหม และนายเคนเนธ รัธ ซึ่งรักษาการณ์ในตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ ก่อนที่ ดร. เฮนรี คิสซิงเจอร์ จะเข้ารับตำแหน่ง ก็ได้ยืนยันอย่างเดียวกันนี้

เลขาธิการ สปอ. มีความเห็นว่าปัญหาค้างกล่าวนี้เป็นเพียงเรื่องความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างรัฐบาลอเมริกันกับสมาชิกรัฐสภาของประเทศนั้น ซึ่งเป็นเรื่องการเมืองภายในประเทศของสหรัฐ

การรักษาความสงบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการสอบสวนอดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุด

พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวที่กระทรวงกลาโหมเมื่อบ่าย วันที่ ๑๔ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า นายกรัฐมนตรีได้มอบให้กรมตำรวจสอบสวนตามข้อกล่าวหาในคำแถลงของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ยุติการส่งฟ้อง จอมพล ถนอม กิตติขจร จอมพล ประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร หากศาลตัดสินว่าบุคคลทั้งสาม มีความผิดจริงแล้ว กระทรวงกลาโหม ก็จะเสนอให้ถอดยศบุคคลทั้งสามต่อไป ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเพราะถือว่า เป็นการบั่นทอนกระบวนการยุติธรรม เว้นแต่จะมีความจำเป็นจริงๆ

พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ กล่าวว่า ขณะนี้เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ได้ออกติดตามค้นหาร่องรอยของนักเรียนต่างจังหวัดที่สูญหายไปภายหลังเหตุการณ์วันที่ ๑๔ และ ๑๕

ตุลาคม จำนวนหนึ่งอยู่อย่างไม่นิ่งนอนใจ และได้พบว่า นักเรียนบางคนไปอยู่ในโรงแรม บางคนสติเลือนลอยไม่รู้สีกตัวอยู่ในโรงพยาบาล ในการสอบสวนทหารตำรวจผู้กระทำความผิดจากเหตุการณ์วันนั้น ขณะนี้ได้กระทำการตามลำดับขั้นตลอดมา มีการปลดนายทหารไปแล้วบางคน กำลังสอบสวนอยู่อีกหลายคน รวมทั้งมีการย้ายนายทหารชั้นต่าง ๆ สำหรับกรณีการย้ายแม่ทัพเรือ นั้น เป็นเรื่องที่ยังชี้แจงไม่ได้เพราะต้องรอพระบรมราชโองการอยู่

พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ ชี้แจงต่อไปว่า กำลังดำเนินการในเรื่องการแยกข้าราชการประจำจากการเมือง แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะไม่ได้บังคับให้ทำเช่นนั้น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กับพลเอก สุรภิจ มัยลาภ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม จะพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารสูงสุดและเสนาธิการทหารกลาโหม รวมทั้งได้สั่งการให้ทหารถอนตัวจากการเป็นกรรมการบริษัทการค้าด้วย

เกี่ยวกับปัญหาทหารไทยในลาว พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ ชี้แจงว่า การที่ประเทศไทยส่งอาสาสมัครไปรบในลาวนั้น ไม่ใช่เป็นการให้ทหารไทยไปรบข้างอเมริกา แต่เป็นการไปรบเพื่อความปลอดภัยของประเทศไทยเองไม่ให้ไฟมาไหม้บ้าน โดยเราไม่ต้องเสียเงินค่าใช้จ่ายที่ไม่มีอยู่แล้ว และเปิดเผยว่า ขณะนี้ทางการทหารสหรัฐต้องจ้างทหารกองหนุนของไทย ซึ่งจัดตั้งเป็นกรมรักษาการณ์รักษาความปลอดภัยของค่ายเดือนละประมาณ ๘ ล้านบาท สำหรับปัญหาทหารอเมริกันในประเทศไทยนั้น ได้มีการปรึกษาหารืออยู่ทุกสัปดาห์ กำลังหน่วยใดที่หมดความจำเป็นก็ต้องถอนออกไป โดยการอยู่หรือไปของทหารอเมริกันขึ้นอยู่กับรัฐบาลและประชาชนชาวไทย ไม่ใช่อเมริกัน พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ กล่าวว่ เราไม่ต้องการเห็นทหารต่างชาติในไทย แต่ขณะเดียวกันเราก็ไม่ต้องการให้ศัตรูต่างชาติที่มีกำลังเหนือกว่ามาเหยียบย่ำ และจากการที่สถานการณ์เวียดนาม ลาวและเขมรยังไม่แน่นอน ทหารอเมริกันจึงจะอยู่ในประเทศไทยต่อไปอีก

ปลดพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ออกจากราชการ

พลเอก กฤษณ์ สีวะรา ผู้บัญชาการทหารบกในฐานะผู้อำนวยการรักษาความสงบให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่จันทร์ ที่ ๕ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า เข้าใจว่า กระทรวงกลาโหมจะได้ประกาศปลด พันเอก ณรงค์ กิตติขจร ออกจากราชการโดยไม่มีเบี้ยหวัดเบี้ยบำนาญในเร็ว ๆ นี้ โดยกองทัพบกได้ทำรายงานเสนอให้กระทรวงกลาโหมส่งปลดไปแล้ว

พลเอก กฤษณ์ สีวะรา ซึ่งแจ้งต่อไปว่า การเสนอปลดพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ก็เนื่องจากได้กระทำความผิด โดยนำเฮลิคอปเตอร์ขึ้นยิงประชาชนโดยไม่ได้รับคำสั่ง และเดินทางออกนอกประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ขณะเดียวกันก็ได้มีคำสั่งย้ายนายทหารสองคน เพื่อเตรียมการสอบสวนในความผิดฐานร่วมมือปฏิบัติการดังกล่าวด้วย พลเอก กฤษณ์ สีวะรา กล่าวว่า จากคำสั่งปลดพันเอก ณรงค์ กิตติขจร ดังกล่าวนี้น่าจะทำให้บุคคลผู้นั้นมีชนกิตติหลังไม่สามารถจะเดินทางเข้ามายังประเทศไทยได้ต่อไปอีก

ผู้อำนวยการรักษาความสงบชี้แจงผู้สื่อข่าว

พลเอก กฤษณ์ สีวะรา ผู้บัญชาการทหารบก ในฐานะผู้อำนวยการรักษาความสงบ ได้ชี้แจงแก่ผู้สื่อข่าวเมื่อเช้าวันที่ ๑๔ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า ในขณะที่บ้านเมืองยังไม่สงบนี้ การจะนำจอมพล ถนอม กิตติขจร จอมพล ประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร กลับมาซึ่งเปรียบเสมือนกับการนำเสือสามตัวมาอยู่รวมกันย่อมจะไม่ปลอดภัย ซึ่งเรื่องนี้ทางศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยมีความเข้าใจดี และไม่ต้องการให้บุคคลทั้งสามเดินทางกลับมาอาจจะให้ไปอยู่เสียไกล ๆ ส่วนทางค่านักเรียนบางกลุ่มไม่เข้าใจปัญหานี้อาจจะให้เอาตัวบุคคลทั้งสามมาลงโทษ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ง่าย เพราะจะต้องมีกระบวนการต่าง ๆ ในการขอตัว สำหรับสถานการณ์ภายในประเทศปัจจุบัน พลเอก กฤษณ์ สีวะรา กล่าวว่า ยังไม่เรียบร้อย โดยยังมีการเดินขบวนตามที่ต่าง ๆ เช่น มีการเดินขบวนขับอาจารย์ใหญ่ ขับผู้ว่าราชการ นายอำเภอ หรือทหาร จะเอาเครื่องแบบมาเผา ซึ่งจะต้องมีการทำความเข้าใจกันในเรื่องนี้ และทางค่านศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยก็มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็แล้ว และไม่พยายามรื้อฟื้นเรื่องเก่าที่ผ่านพ้นไปแล้วมากล่าวถึงกันอีก ในการประชุมหารือกันทุกครั้งต่างก็ได้พยายามสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและกันกว่าสิ่งใหม่ ๆ ที่จะนำความรู้ความก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติ สำหรับบรรดานักเรียนในต่างจังหวัดที่อยู่ห่างไกล ยังไม่ค่อยเข้าใจดี ฉะนั้น ในเวลาต่อไปก็คงจะได้มีการทำความเข้าใจกันดีขึ้น

จะซ่อมแซมและฟื้นฟูสถานที่ของกรมตำรวจ

พลตำรวจเอก ประจวบ สุนทรางกูร อธิบดีกรมตำรวจ ได้ชี้แจงแก่ผู้สื่อข่าว ก่อนขึ้นประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อเช้าวันที่ ๑๕ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า ทางกรมตำรวจจะดำเนินการซ่อมแซมและฟื้นฟูสถานที่ของกรมตำรวจซึ่งได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา โดยจะใช้

งบประมาณส่วนหนึ่งของกรมตำรวจเอง และอีกส่วนหนึ่งที่จะขอจากกระทรวงมหาดไทย สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ที่ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมากนั้น จะขอความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากต่างประเทศ

ผู้สื่อข่าวเรียนถามว่า เกี่ยวกับการจัดทำประวัติผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวกับการทำหนังสือเดินทางที่มีผู้ร้องเรียนว่าล่าช้ามากนั้น จะมีมาตรการแก้ไขประการใด อธิบดีกรมตำรวจชี้แจงว่า ขณะนี้ได้ปรับปรุงไปมากแล้ว และใช้เวลาในการดำเนินการรวมทั้งสิ้นไม่เกิน ๕ วัน ก็จะแล้วเสร็จ แต่เหตุที่ยังมีปัญหาร้องเรียนว่าล่าช้านั้น ก็เนื่องจากได้มีบุคคลบางกลุ่มไปรับจ้างทำหนังสือเดินทางจากบุคคลที่ต้องการจะเดินทางไปต่างประเทศ และรับจ้างทำแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งเรื่องนี้ก็มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขกันต่อไป

ผู้สื่อข่าวเรียนถามเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน รู้สึกว่าเจ้าหน้าที่บางคนอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดเดียวเป็นเวลานานมาก โดยไม่ได้มีการโยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดอื่น ๆ เรื่องนี้จะมีการพิจารณาแก้ไขประการใด อธิบดีกรมตำรวจชี้แจงว่า ทางก้านตำรวจตระเวนชายแดน มีการปกครองที่เข้มงวด กล่าวคือ มีการปกครองตามแบบของทหาร และโดยปกติแล้วตำรวจตระเวนชายแดนก็ไม่ค่อยจะมีปัญหาเรื่องความเดือดร้อนแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้จะแจ้งให้ทางผู้บังคับบัญชาของตำรวจตระเวนชายแดนได้ทราบ แต่ส่วนใหญ่แล้วตำรวจตระเวนชายแดนแต่ละคนก็ชอบอยู่ ณ ที่ซึ่งที่ตนปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่แล้วด้วย.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

บรรยากาศในที่ประชุม

๘ พ.ย. ๒๕๑๖ ผู้สื่อข่าวเรียนถามถึงบรรยากาศในการประชุมร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมพิจารณาอย่างรวดเร็ว การประชุมเป็นไปอย่างใดบ้าง นายประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า บรรยากาศในที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ นั้น ได้ทำงานกันอย่างดีมาก กรรมการทุกคนได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ในปัญหาต่าง ๆ และขณะนี้กำลังพิจารณาถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอยู่ ซึ่งก็ได้มีข้อเสนอแนะตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชน

LI RT

ส่งมาให้พิจารณามากมาย เพราะฉะนั้น การพิจารณาในหมวดนี้ก็อาจจะต้องอาศัยระยะเวลาบ้าง เพราะคณะกรรมการ ฯ ได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมคิดว่า การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินไปโดยไม่มีอะไรที่น่าหนักใจ และเชื่อมั่นว่าการร่างรัฐธรรมนูญคงจะเสร็จสมบูรณ์ทันภายใน ๓ เดือน

สิทธิใหม่ ๆ ที่จะให้มีบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

นายกมล วรรณประภา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะรองประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงข้อเรียนถามของผู้สื่อข่าว เกี่ยวกับคำว่า “สิทธิใหม่ ๆ” ที่กำหนดจะให้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยนั้นว่า เนื่องจากในปัจจุบันนี้สิทธิที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นสิทธิเสรีภาพทั่วไป ที่บุคคลพึงมีอยู่ แต่สิทธิเสรีภาพบางประการที่ควรจะต้องถูกจำกัดในทางกฎหมายเพียงใดนั้น ควรจะได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางให้ฝ่ายบริหารซึ่งจะออกกฎหมายมาบังคับต่อไป อยู่ในขอบเขตอันนั้นด้วย เป็นต้นว่าสิทธิเสรีภาพที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ หรือการโฆษณา เป็นต้น ส่วนสิทธิเสรีภาพอะไรอีกบ้างที่ควรจะนำมาระบุไว้ให้ชัดในรัฐธรรมนูญนั้น มีคณะกรรมการซึ่งกำลังค้นคว้าเรื่องนี้อยู่แล้ว โดยค้นคว้าจากรัฐธรรมนูญของต่างประเทศรวมทั้งจากประสบการณ์ของไทยเรากด้วย

เกี่ยวกับปัญหาเรื่องสิทธิสตรีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาที่จะให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยนั้น นายกมล วรรณประภา เปิดเผยว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะฝ่ายสตรีได้ใช้ความพยายามในเรื่องนี้อยู่มาก เพื่อที่จะให้มีการกำหนดถึงสิทธิบางประการของสตรีไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยไม่ควรจะไปจำกัดไว้ในกฎหมายแพ่งเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าในรัฐธรรมนูญที่เคยมีมานั้นได้เขียนถึงสิทธิดังกล่าวนี้คลุมไปหมด คือหมายถึงให้มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกันหมด ทั้งหญิงและชาย โดยเหตุนี้คณะกรรมการจึงได้มีการนำมาพิจารณากันว่า ควรหรือไม่ควรอย่างไร ที่จะให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และกำลังพิจารณาหารือกันอยู่ว่าควรจะได้กำหนดหรือเขียนไว้ในที่ใดจึงจะเหมาะสม

รองประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เรื่องนี้ยังคงค้างการพิจารณาอยู่ ยังไม่เป็นที่แน่นอน แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ยังไม่ได้ตัดรอนอะไรเช่นกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกล่าวว่า ในขณะที่กำลังรอมมาตรการระยะยาว อยู่ จำเป็นที่ประชาชนจะต้องร่วมมือกับรัฐบาลในการประหยัดการใช้น้ำมัน โดยตัดทอนการใช้น้ำมันในลักษณะฟุ่มเฟือยเพื่อให้มีน้ำมันเหลือใช้ในบ้านเศรษฐกิจ และในทางที่จำเป็นอื่น ๆ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกล่าวเตือนว่า ถ้าประชาชนไม่ร่วมมือก็จะทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องใช้มาตรการบีบบังคับให้มีการประหยัด มาตรการต่าง ๆ นั้น ในต่างประเทศได้เริ่มใช้กันแล้ว เช่น สั่งปิดสถานีบริการน้ำมันในวันหยุดราชการเพื่อมิให้น้ำมันรถออกไปเที่ยว สั่งลดการใช้สถานเริงรมย์เพื่อให้มีการใช้รถยนต์ในเวลาจำกัด และในบางประเทศถึงกับสั่งลดวันทำงานและลดวันเปิดโรงเรียนลง

สรุปสถานการณ์น้ำมันของโลกในปัจจุบัน

๑๕ พ.ย. ๒๕๑๖ เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศได้สรุปสถานการณ์เกี่ยวกับน้ำมันของโลกในขณะนี้ว่า คาดว่ากลุ่มรัฐอาหรับจะใช้น้ำมันเป็นอาวุธต่อไปอีกนานนับปี และการเจรจาสันติภาพระหว่างอียิปต์กับอิสราเอลก็จะต้องใช้เวลาอีกนานกว่าจะสำเร็จ ในเวลาต่อไปไม่เพียงแต่น้ำมันดิบจะลดจำนวนลงเท่านั้น แต่ราคาน้ำมันจากแหล่งผลิตทั่วโลกจะสูงขึ้นเป็นลำดับด้วย แต่ทั้งนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเหตุผลทางการเมืองเสมอไป เพราะขณะนี้กลุ่มประเทศโอเปคยังไม่พอใจในระดับราคานัก ยิ่งกว่านั้น ความขาดแคลนน้ำมันเพราะปริมาณการผลิตลดลง ย่อมทำให้ราคาสูงขึ้นเป็นธรรมดา ในด้านการผลิตน้ำมัน ปรากฏว่า หลังจากสงครามในตะวันออกกลางครั้งหลังนี้แล้ว รัฐอาหรับผู้ผลิตน้ำมัน ได้ตกลงใช้น้ำมันเป็นอาวุธทางการเมืองในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ถึง ๔ พฤศจิกายนที่ผ่านมา ได้ตกลงว่านอกจากจะขึ้นราคาแล้ว ก็จะลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ ๒๕ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนนี้และจะลดอีกร้อยละ ๕ ทุกเดือนตั้งแต่เดือนธันวาคม เป็นต้นไป กับยังได้แยกประเทศลูกค้าออกเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ประเทศที่ไม่เชิงเป็นมิตรนัก และประเทศที่ไม่เป็นมิตรประเทศกลุ่มหลังนี้ได้แก่สหรัฐและเนเธอร์แลนด์ ซึ่งถูกตัดจากบัญชีลูกค้าโดยสิ้นเชิง เพื่อรับภาวะการขาดแคลนน้ำมัน ประเทศต่าง ๆ ได้ประกาศใช้มาตรการทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยมีการประกาศห้ามใช้รถยนต์เป็นบางวัน และจำกัดปริมาณการใช้น้ำมัน ประเทศเหล่านี้ได้แก่ กรีซ เบลเยียม อิสราเอล ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ แคนาดา สเปน อิตาลี อังกฤษ เยอรมันตะวันตก ไต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์และสหรัฐ.

ต่างประเทศ

เอเชีย

สิงคโปร์ร่างแผนฉุกเฉินปันส่วนน้ำมัน

๑๔ พ.ย. ๒๕๑๖ รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดร่างแผนการยามฉุกเฉินเกี่ยวกับการปันส่วนน้ำมัน กระทรวงการคลังสิงคโปร์ ได้ส่งหนังสือเวียนไปยังกระทรวงทบวงกรมของสิงคโปร์ ทุกแห่ง เพื่อให้ส่งรายชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดทำโครงการปันส่วนน้ำมัน

เป็นที่เชื่อกันว่า คงจะมีการแจกบัตรปันส่วนน้ำมันแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของรถยนต์ทั้งหมด รถยนต์บริการสาธารณะและรถยนต์ลำเลียงขนส่งจะได้รับการปันส่วนน้ำมันเป็นอันดับแรก

สิงคโปร์ มีรถยนต์ทั้งสิ้น ๓๘๐,๐๓๔ คัน ในจำนวนนั้นเป็นรถโดยสารและรถแท็กซี่ ๘,๗๕๕ คัน รถยนต์ส่วนบุคคล ๓๒๔,๓๘๖ คัน

อิสราเอลเสนอให้เปิดประชุมนานาชาติเพื่อจัดวางกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน

นายอับบา เอบัน รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศอิสราเอล แถลงที่นครชิคาโก เมื่อวันที่ ๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ เสนอแนะให้เปิดประชุมนานาชาติ เพื่อหาทางจัดวางมิให้กลุ่มประเทศที่ผลิตน้ำมัน "บีบคอ" กลุ่มประเทศผู้ใช้น้ำมัน

รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศอิสราเอล แถลงต่อที่ประชุมหนังสือพิมพ์ว่า ในวันหนึ่งข้างหน้า โลกจะต้องหยิบยกปัญหาที่ว่า ประเทศเพียงไม่กี่ประเทศควรมีอำนาจในการควบคุมพลังงานที่โลกต้องการต่อไปหรือไม่

นายอับบา เอบัน แถลงว่า เขากล่าวเช่นนั้น มิใช่เป็นการเสนอแนะให้นานาชาติยึดครองอาณาบริเวณที่เป็นแหล่งผลิตน้ำมัน

LIART

ยุโรป

รัฐสภายุโรปเสนอให้กลุ่มตลาดร่วมต่อต้านกลุ่มรัฐอาหรับ

๑๔ พ.ย. ๒๕๑๖ รัฐสภาแห่งยุโรป ณ เมืองตราสบูร์ก ในฝรั่งเศส ได้เรียกร้องให้ภาคีตลาดร่วม ๙ ประเทศใช้วิธีต่อต้านกลุ่มรัฐอาหรับ ซึ่งตัดทอนปริมาณน้ำมันที่ส่งให้ยุโรป ทั้งนี้ โดยให้ประเทศในยุโรปร่วมกันแข่งขันกลุ่มรัฐอาหรับ

รัฐสภาแห่งยุโรปมิได้ระบุมาตรการที่จะให้ตลาดร่วมแห่งยุโรปใช้ปฏิบัติแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม คณะมนตรีตลาดร่วมไม่มีพันธะใด ๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐสภาแห่งยุโรปเสมอไป

รัฐสภาแห่งยุโรปได้ลงมติดังกล่าวแล้ว ในระหว่างการอภิปรายนโยบายเกี่ยวกับพลังงานโดยทั่วไป

เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ กลุ่มรัฐอาหรับได้ส่งน้ำมันให้แก่เนเธอร์แลนด์โดยสิ้นเชิง และตัดทอนปริมาณน้ำมันที่ส่งให้แก่ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นภาคีตลาดร่วม

อังกฤษประกาศใช้มาตรการยามฉุกเฉิน

กรุงลอนดอน ๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศใช้มาตรการยามฉุกเฉินเพื่อหลีกเลี่ยงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในประเทศนั้น

รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศแถลงในอันดับแรกว่า ประเทศอังกฤษได้เสียเปรียบดุลย์ทางการค้าในรอบเดือนครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์

ในเวลาต่อจากนั้น ได้มีการประกาศใช้ภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้รัฐบาลอังกฤษมีอำนาจอย่างเต็มที่ เพื่อทำให้มีพลังงานไฟฟ้าและถ่านหินใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอ

การที่กลุ่มรัฐอาหรับตัดทอนปริมาณน้ำมันที่ส่งให้ยุโรป และกรณีที่หวั่นเกรงกันว่า หน่วยงานต่อต้านจะหนักหน่วงงานนั้น ทำให้คาดหมายกันว่า จะต้องมีการตัดทอนปริมาณน้ำมันในฤดูหนาวนี้ อันจะทำให้กิจการอุตสาหกรรมของอังกฤษดำเนินไปอย่างล่าช้า และจะทำให้ภาวะเศรษฐกิจของอังกฤษซึ่งเสื่อมโทรมอยู่แล้วนั้น ถูกบีบบังคับหนักขึ้นอีก

LI RT

กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมอังกฤษประกาศว่า ในระหว่างเดือนตุลาคม การค้าต่างประเทศของอังกฤษต้องเสียเปรียบดุลย์ทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ในโลก เป็นมูลค่า ๒๕๘ ล้านปอนด์ หรือประมาณ ๗๑๕ ล้าน ๒ แสนดอลลาร์

นับเป็นตัวเลขที่แสดงถึงการที่อังกฤษเสียเปรียบดุลย์ทางการค้าครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ ตัวเลขแจ้งถึงการเสียเปรียบดุลย์การค้า ที่มีจำนวนสูงสุดก่อนหน้านั้น ได้แก่เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๓ อันเป็นเดือนที่มีการนัดหยุดงานของกรรมกรท่าเรือในเดือนนั้น อังกฤษเสียเปรียบดุลย์ทางการค้าเป็นจำนวน ๒๓๑ ล้านปอนด์

สหรัฐ

สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐผ่านกฎหมายใช้มาตรการประหยัคน้ำมันเชื้อเพลิง

กรุงวอชิงตัน ๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐได้ลงมติด้วยคะแนนเสียงอันฉิวเฉียดผ่านร่างกฎหมายให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีสหรัฐ ในการใช้มาตรการประหยัคน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่ประธานาธิบดีเรียกร้องต้องการ

ในการลงคะแนนเสียงขั้นสุดท้ายร่วมกันระหว่างสภาสูงกับสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐ ปรากฏว่า สภาทั้งสองได้สนับสนุนร่างกฎหมายดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียง ๓๔๘ ต่อ ๔๖

บรรดาผู้สนับสนุนร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว ยอมรับว่า กฎหมายที่จะตราออกใช้บังคับนี้ มิได้ช่วยแก้วิกฤตการณ์น้ำมันให้ลุกล่วงไปแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นหลักประกันให้ทุกฝ่ายร่วมกันแบ่งเบาภาระเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำมันโดยทั่วยุทธศาสตร์

ที่เมืองฮิวสตันในสหรัฐ คณะกรรมการกำหนดมาตรการเตรียมพร้อมยามฉุกเฉินในก้านอุตสาหกรรมน้ำมันแถลงเมื่อ ๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า การที่กลุ่มรัฐอาหรับงดส่งน้ำมันไปให้สหรัฐนั้น หมายความว่าสหรัฐต้องสูญเสียน้ำมันดิบ และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันในอัตราวันละ ๓ ล้านบาร์เรล จนถึงปลายปีนี้

คณะกรรมการสภาน้ำมันแห่งชาติในรัฐเท็กซัส กล่าวว่า การสูญเสียดังกล่าวแล้ว จะก่อให้เกิดผลสะท้อนทางเศรษฐกิจ และในก้านคนว่างงานครั้งสำคัญ คณะกรรมการดังกล่าวได้เรียกร้องให้มีการปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันที่ให้ความร้อนโดยทันที

คณะกรรมการดังกล่าวยังได้เรียกร้องให้เร่งผลิตน้ำมันภายในประเทศให้ได้ ๗ แสน
บาร์เรลต่อวัน เพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำมัน

เจ้าหน้าที่รัฐบาลสหรัฐแถลงเมื่อ ๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ ว่า สหรัฐยังจะคงซื้อน้ำมันจาก
ประเทศเวเนซุเอลาต่อไปโดยไม่จำกัดเวลา ทั้ง ๆ ที่ประธานาธิบดีนิกสันได้เรียกร้องให้สหรัฐดำเนิน
การให้น้ำมันใช้เพียงพอแก่ความต้องการภายในปี ๒๕๒๓

๑๓ พ.ย. ๒๕๑๖ รัฐสภาสหรัฐได้ดำเนินการอย่างเร่งรีบ ในการตรากฎหมายว่าด้วยการ
สร้างท่อน้ำมัน เพื่อลำเลียงน้ำมันจากรัฐอะลาสกา ไปยังโรงงานกลั่นน้ำมันในสหรัฐ ทั้งนี้เป็น
ส่วนหนึ่งแห่งการเร่งรีบแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำมันในสหรัฐ

สภาสูงสหรัฐได้ลงมติด้วยคะแนนเสียง ๘๐ ต่อ ๕ รับรองร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว
ร่างกฎหมายดังกล่าวรอการลงนามของประธานาธิบดีในชั้นสุดท้าย ก่อนที่จะมีผลใช้บังคับเป็น
กฎหมาย

